Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргажа эхилһэн 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 291 (14311) | 1973 оной декабриин 13, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ССОР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

РСФСР-эй хизаарнуудай, областьнуудай, автономито республиканүүдай олон колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын механизаторнууд болон мэргэжэлтэд, «Сельхозтехникын», бэлэдхэлэй, транспортна, уһанай ажахын ба бусад эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн партийна, Соведүүдэй, профсоюзна, комсомолой органуудай хүдэлмэрилэгшэд бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ ехэ амжалтануудые түйлаһанай түлөө, мүн ороо һю таряа ба газар тарялангай бусад продуктнуудые бүри ехээр ургуулжа абаха, гүрэндэ худалдаха гэһэн уялгануудаа дүүргэхын тула ажалай габьяа гаргаһанай түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр ССР Союзай орденууд, медальнуудаар шагнагдаа.

СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ «СССР-эй Верховно Соведэй ведомостьнүүдтэ». нютагай хэблэлдэ тунхаглагдаха.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум 1973 оной декабриин 11-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар нүхэд ...ШИМОВ — Казахай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Г. В. ...АНОВ — КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь, А. К. АНТОНОВ — электротехническэ промышленностиин министр, И. А. БОНДАРЕНКО — КПСС-эй Ростовско обкомой нэгэдэхи секретарь, Н. Д. ХУДАЙБЕРДЫЕВ — Узбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Е. А. САЛЬНИКОВА — К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ Березниковско азотнотукова заводой катализаторна сеткэнүүдэй мастер, П. М. МАШЕРОВ — Белоруссиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Б. Е. ЩЕРБИНА — КПСС-эй Тюменскэ обкомой нэгэдэхи секретарь, А. И. ШИБАЕВ — КПСС-эй Саратовска обкомой нэгэдэхи секретарь, Э. А. ШЕВАРДНАДЗЕ — Грузиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, А. Г. БУЗНИЦКИЙ — Киевскэ областиин Мироновско районой Ленинэй орденто Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Г. А. АЛИЕВ— Азербайджанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, И. П. КАЗАНЕЦ — СССР-эй хара металлургиин министр, В. И. ВОРОТНИКОВ — КПСС-эй Воронежско обкомой нэгэдэхи секретарь үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум зохихо тогтоол нэгэн дуугаар баталан абаба.

Тиигээд КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэреэ дүүргээ.

1974 ОНДО СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ, СССР-эй ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕДЭЙ ПРОЕКТНҮҮД ТУХАЙ КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ ТОГТООЛ

1974 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй, СССР-эй 1974 оной гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые һайшаажа, ...эдэниие СССР-эй Верховно Соведэй сессиин хэлэлсэжэдэ табиха.

...тоодын ба гадаадын ...тикын талаар партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой эрхилжэ байгаа ажал ябуулгые, энэ Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор найруулагдаһан бодомжонууд болон тобшололнуудые хүсэд, бүрин һайшааха.

1974 оной түсэбые дүүргэлгэ ба үлүүлэн дүүргэлгэ хадаа табан жэлые бүхы дээрэнь амжалтатайгаар түгэсхэхэ хэрэгтэ тодорхойлхы удха шанартай байха, ороной экономическа хүсэ саашадань хүгжөөн дэбжээхын, арад зоной баян дэлгэр, болбосон байдал улам һайжаруулхын тула шухала арга боломжонуудые хангаха гэжэ мэдэрхэ.

Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые хүтэлбэри болгон, 1974 оной арадай ажахын түсэб дүүргэлгэдэ коммунистнуудые, комсомолшуудые, бүхы ажалшадые элсүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэхыень союзна республиканудай компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд болон обкомуудта, бүхы партийна организацинуудта дурадхаха.

СЭВ-эй ГҮЙСЭДКОМОЙ ЗАСЕДАНИ

Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй 65-дахи заседани декабриин 11-дэ Москвада нээгдээ. Энээндэ СЭВ-эй гэшүүн оронуудай правительствануудай толгойлогшонорой орлотшод, тэрэшэлэн СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхы вечэй гэшүүн хабаадана.

СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хани харилсаае саашадань гүнзэгырүүлхэ ба улам нарижуулан һайжаруулха, социалис еһоной экономическа холбооое хүгжөөхэ нэгэдхэмэл программа бэелүүлхэ ябадалтай холбоотой асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Болгариин Арадай Республикын түлөөлэгшэ Т. Цолов заседаниие хүтэлбэрилбэ.

(ТАСС).

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Декабриин 29-нэй субботын амаралтын үдэрые 1973 оной декабриин 31-нэй понедельнигтэ болгохо гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Б. Е. ЩЕРБИНЫЕ СССР-эй НЕФТЯНОЙ. ГАЗАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ БАРИЛГЫН МИНИСТРЭЭР ТОМИЛХО ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

Нүхэр **Щербина** Борис Евдокимовичые СССР-эй нефтяной, газай промышленностиин предприятинуудай барилгын министрээр томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1973 оной декабриин 11.

Шэнэ-Бэрээнэй автомашина заһабарилгын заводой автомашинын тэргэ бүтээдэг цехэй коллектив байгша онойнгоо түсэб декабриин эхеэр дүүргэбэ. Гагнууршад И. К Грязнов, В. И. Афанасьевай хубита эндэ ехэ юм. Тус заводой эрхим токарь Владимир Раздобрыев заводой токарьнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ мүн лэ шалгараа.

ЗУРАГУУД дээрэ: түрүү гагнууршад И. К. Грязнов (зүүн гарһаа), В. И. Афанасьев, коммунис ажалай ударник, токарь В. И. Раздобрыев (2-дохи зураг).

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СССР-эй НАЙМАДАХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДОЛООДОХИ СЕССИ

СОЮЗАЙ СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

...СР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй заседани Союзай ...эй түрүүлэгшэ А. П. Шитиковой хүтэлбэри доро декабриин ...үглөөнэй 10 часта СССР-эй ...но Соведэй Палатануудай ...иин зал соо нээгдэбэ.

Шэнээр һунгагдаһан депутатуудай эрхэ түлөөлэлгые шалгаһан тухай Мандатна комиссиин элидхэл соносогдоо.

Депутатууд сессиингээ зүблэхэ зүйлые, мүн тэрэнэй хүдэлмэриин гуримые бүгэдын дуугаар баталба.

...ИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

...СР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй заседани Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ Я. С. Насриддиновой хүтэлбэри доро СССР-эй ...но Соведэй Палатануудай ...иин зал соо декабриин 12... өөнэй 11 часта нээгдэбэ.

Шэнээр һунгагдаһан депутатуудай эрхэ түлөөлэлгые шалгаһан тухай Мандатна комиссиин элидхэл соносогдоо.

Депутатууд сессиингээ зүблэхэ зүйлые, мүн тэрэнэй хүдэлмэриин гуримые бүгэдын дуугаар баталба.

ХОЁР ПАЛАТЫН ХАМТЫН ЗАСЕДАНИ

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй долоодохи сессиин, Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани Кремлиин Ехэ ордон соо, СССР-эй Верховно Соведэй заседаниинуудай зал дотор декабриин 12-ой үдэрэй 12 часта эхилээ.

Нүхэд **Л. И. Брежневэй, Ю. В. Андроповой, А. А. Гречкын, В. В. Гришинэй, А. А. Громыкын, А. П. Кириленкын, А. Н. Косыгинай, Ф. Д. Кулаковой, Д. А. Кунаевай, К. Т. Мазуровай, А. Я. Пельшиин, Н. В. Подгорнын, Д. С. Полянскиин, М. А. Сусловай, А. Н. Шелепинэй, В. В. Щербицкиин, П. Н. Демичевэй, П. М. Машеровэй, Б. Н. Пономарёвой, Г. В. Романовай, М. С. Соломенцевой, Д. Ф. Устиновай, В. И. Долгих, И. В. Капитоновой, К. Ф. Катушевай** ерэхэдэнь, депутадууд болон айлшад һууриһаа бодожо, нэрьемэ, удаан альга ташалгаар угтаба.

СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай тус бүриин заседаниинууд дээрэ баталагдаһан, сессиин зүблэхэ зүйл:

1. 1974 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай.

2. СССР-эй 1974 оной гүрэнэй бюджет тухай, СССР-эй 1972 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай.

3. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай гэһэн асуудалнуудтай.

Хоёр палатын хамтын заседаниие Союзай Соведэй түрүүлэгшэ, депутат **А. П. Шитиков** нээбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ, депутат **Н. К. Байбаков** зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар элидхэл хээ.

(ТАСС).

...ҮБЭЛ ШАХАХАДА АШАГТАЙ

...лэй таба-зургаан жэлэй ...а Санагын совхоз үбэлэй үедэ богони болзор соо ...нуудые олоор шахан тар...жа, һайн шанартай мя...эр абадаг баян дүй дүр...й болонхой.

...жэлдэ баһал ажахынгаа ...фермын хажууда түхеэ...ан гүүртэдэ 277 үхэр ...лаад, ноябриин арбаад...йшо шахан таргалуулжа ...э юм. Бүхы хашараг, гу...хэрнүүдынь томо, жэжээ...лэн бүлэг болгогдожо ил...д, амяар амяараа эдээ...гдэнэ.

...Малда үбһэ тэжээлэйнь ...шэнгэсэтэй үхэрнүүдэй ...дээ дуратай байхын ту...ы хубита хоолыень һэл...а байгаад, бага багаар, ...түргэн үгэдэгбди. Тиихэ...эрнүүд үбһэ тэжээлээ хог ...һэгүйгөөр эдидэг юм, — ...шахамалнуудай гүүртые ...а коммунист Цыден Жам...ч Гомбоев хөөрэнэ.

...техникүүдэй табиһан ра...й ёһоор, үглөөгүүр най...часта шахамал үхэр бү...4 килограмм хүртэхөөр ...үгтэнэ. Тээ нэгэ хэды ... үдэрэй 11 час багга ...тэр дабһатай уһаар уһалаад, үдын 1 часта үхэр бүхэндэ 3—4 килограмм хүртэхөөр холимол тэжээл, талха тарланай зүйл үгтэнэ. Үдэрэй гурбан часта дахин уһалаад, үдэшэлэн тээшэ байра соонь зелёнко тараажа үгэнэ. Үхэр бүхэндэ үдэрэй тэжээлэй 8—9 единицын хэмжээнэй хоол эдюулэгдэнэ гээшэ.

— Малаймнай байра багадахаяа һанана. Энэ хашаа соо 200 үхэр байлгагдаха ёһотой аад, 277 хононо. Тиигэбэшье досоогоо ехэ дулаахан, хуурай юм. Тиимэһээ мал шэгнүүрээ түргэнөөр нэмээнэ, — гэжэ гүүртые даагша нүхэр Гомбоев хэлэнэ.

Тэрээнтэй хамта баһал дүршэлтэй малшан Бадма Намсараев, мүн залуушуул Галина Цыцыренова, Даша Уржанов, Роза Бабалаева, Таня Банзарханова гэгшэд ажаллана. Нютагай һургуули дүүргээд, совхоздоо хүдэлхөөр үлэһэн эдэ залуушуул дүршэлтэй малшадтай ажаллажа, үхэрнүүдые харууһалха, эдеэлүүлхэ талаар мэргэжэнэ.

Шахалганда табиһанһаа хойшо түрүүшынхеэ шэгнэхэдэнь эгээл томонуудынь хахад һарада тус бүридөө 15 килограммаар шэгнүүрээ ехэ болгоһон байба. Харин жэжэшэгүүдынь тус бүриингөө шэгнүүрые 6—8 килограммаар нэмээгээ.

— Яахадаа хоёр ондоо байнаб? — гэжэ гүүртые даагшаһаа асуухадам, тэрэ иигэжэ хэлэнэ:

— Бидэ шахалгаяа хожомшог эхилээбди. Тиихэдэ жэжэ мал намарай боро хүрьһэндэ, үбһэ тэжээлэй шэмэ багатай болоходо, хүйтэрхэдэ хэзээшье шэгнүүрээ доошолуулдаг юм. Мүнөө һайн тэжээлэй шэмэ бэедээ абажа, халажа, түргэнөөр таргалха, мяхажаха саг таа оробо даа.

Эдэ бүхы мал үшөө декабрь соо шахагдажа, ерэхэ жэлэй эхеэр гүрэндэ тушаагдаха юм. Бүри томонуудыень, тус тустаа 350 килограммһаа дээшэ татаха болоошодыень түрүүшын ээлжээндэ тушаагаад, бэшыень үшөө шахажа, шэгнүүр ехэтэй болгохо байна. Тиигэжэ Санагын совхоз гүрэндэ мяха тушааха ерэхэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилготой.

А. ДОНОЕВ,

хүдөө бэшэгшэ.

Захааминай аймаг.

СОГТОЙ ЗАЛУУШУУЛ

Үнеэдэй байжа эдеэлхэ үедэ һү ехээр һааха гэһэн Яруунын малшадай үүсхэл уряае һайшаан дэмжэжэ, Хүрбын совхозой түбэй фермын һаалиишад социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

Үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө малаа зүбөөр эдеэлүүлжэ, бүхы тэжээлыень буйлуулаад, амта шэмэтэй болгожо үгөөд, һү горитой һаана. Эндэхи үнинэй һаалиишад С. Цыдыпова, Ц. Дагбаева гэгшэд һаамхай үеэн бүриһөө үдэрэй 8—9 килограмм хүрэтэр һү абана. Жэлэй үнгэрһэн 11 һара соо эдэнэр тус тустаа үнеэн бүриһөө 1.890—2.100 килограмм һү һаагаа. Һүүлэй үедэ фермэдэ һү һаалинь үшөөл дээшэлжэ байнхай.

Эндэ түрүүшынгээ жэлдэ хүдэлхэеэ ерэһэн, Тээгдын дунда һургуули дүүргэһэн комсомол басагад Любовь Дашабылова, Намсалма Дымбрылова, Баярма Дабаева гэгшэд дүй дүршэл багатайшье һаа, эдир наһанай эршэ зориг гарган хүдэлжэ, нүхэдэйнгөө дунда магтаалтай болонхой.

Эдэнэр үнинэй һаалиишадай дүршэл шадабаритай танилсажа, ажалыень ходо адаглан хаража, һаалиишанай мэргэжэлые һайнаар шудалхые үнэн зүрхэнһөө оролдоно.

Ц-Х ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хориин аймаг.

Сошордомо дохёо!

ГЭДЭРГЭЭ ЮУНДЭ ШАРХААНАБ?

Нэгэ-хоёр жэлэй саана Борьёо нютагай һаалиин фермэ һара, квартал бүхэндэ һү һааха түсэб, даабаряа дүүргэдэг, ажахы, аймаг соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, тансашье «Коммунизм» колхоздоо бэшэ, мүн Зэдын аймаг дотороошье муу бэшэ тоодо ябадаг һэн. Юрэдөө яһала ажалша шударгы, урагшаа эрмэлзэлтэй коллектив гэжэ тоологдодог байгаа.

Теэд юундэшьеб гэнтэ 1972 онһоо хойшо тус фермын байдал муудаһаар муудажа, мүнөө гээгдэгшэдэй тоодо орошоо. Жэшээнь, нёдондо һү һааха, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ шадаагүй, арай гэжэл 94 процентдэ хүргөөд лэ һалашоо.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо тус фермэ һараһаа һарада ходол гээгдэжэ, мүрысөөнэй һүүл барижа, хашан мориндол гэдэргээ шархаажал ябана.

Тусхайлбал, энэ барагдахаяа байгша жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые һү һаалгаар 78 процент, хахад жэлэй түсэбые — 80, үнгэрһэн 11 һарын түсэбые — 90 процент дүүргээд, жэлэйнгээ түсэбые бэелүүлхэнь баһал тон бэрхэтэй болошонхой. Зунай хүхэ ногооной үедэшье һү һааляа өөдтэй дээшэлүүлжэ бираагүй.

Яахадаа энэ фермын ажал иигэжэ мүртэй урагшаа ябахаяа болёо, гээгдэлһээ гаража ядашоо гээшэб? Ажалыень гэдэргэ татадаг ямар шалтагаан бии гээшэб?

Манай һанахада, нэн түрүүн «Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, партбюро зүгһөө тус фермын ажал тушаа анхарал багаар табидаг, ямаршье эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаггүй, социалис мүрысөө ёһо тэдысэ эмхидхэһэн һэрэ хэмээдэг дээрэһээнь эндэ иимэ байдал тохёолдоо. Эдэ бүгэдэһөө уламжалан, ажалай журам һула болоо. Хүнүүд һайнаар хүдэлхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэнэ ха юм. Гансахан энэ жэлдэ фермые даагшанар гурба дахин һэлгээ. Һаалишад, малшадай дунда эбгүй ябадал, халтад гэхэдээ хэрэлдэхэ, шууяха ушар гарана.

Мүнөө үбэлжэлгын үедэшье һү ахир багые һаанад. Жэшээнь, һаалишад Х. Цыбикжапова, Б. Цыбикжапова, гэгшэд арба-арбаад үнеэдһээ тус бүридөө үдэртөө 18—20 килограмм һү абана. Үнеэдынь хээрэ адуулагдана.

— Юундэ иимэ бага һүя һаагданаб? — гэжэ фермые даагша В. Д. Доржиевһаа асуубабди.

— Зарим үнеэдынь бэлшээриһээ ерэнгүй, һаалганагүй үлөөд лэ иимэ бага һүн гараа ааб даа, — гэжэ тэрэ амгаланаар хэлэнэ.

Гансахан энээн дээрэһээ харахада, фермэдэ үнеэдэй харууһа, тэжээлэй ямараар эмхидхэгдэдэгынь абаһаар ойлгогдоно. Иимэ тулюур туйган байдалай тохёолдоод байхада хэншье һанаата болоногүй, намдал хамаатай бэшэ гэһэндэл булта абяа шэмээгүй ябана гэжэ һанахаар. Гээгдэлээ усадхажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаража шадахаяа болёобди гэжэ урма зоригоо мохожо, ажаллаһан хэбэртэй үдэр үнгэргөөд һажажа ябадаг хүнүүдшье эндэ бии хаш. Тэдэниие һэреэхээр болоо бэшэ гү?

Үнэндөө, булта бээ зэһэн шангадхажа, эршэ зоригтойгоор хүдэлжэ шадахаар хүнүүд эндэ олон. Гансал тэдэнэй дунда социалис мүрысөө бодотоор дэлгэрүүлжэ, ажалыень һайнаар эмхидхэхэ, али болохоор туһалха, дэмжэхэ хэрэгтэй.

Энэ жэлдэ үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэгдэжэ, бэрхэтэйхэн байдал тохёолдонхой. Тиигэбэшье һолоомо хэршэжэ, буйлуулжа, эһээжэ ехээр үнеэдтэ эдюулхэ арга боломжо гүйсэд бии. Мүн таряа талханай зүйл зүбөөр эдюулхэ аргатай байна.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, энэ фермэдэ үдэр бүриин анхарал хандуулжа, арга боломжын зэргээр али болохоор туһалха, гээгдэлһээ гаргахын тула бүхы хэмжээ абаха хэрэгтэй.

А. ЕЛИСЕЕВ,

аймагай «Зэдын үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Районно партийна конференци

ХҮТЭЛБЭРИИН ОНОЛ АРГАНУУДЫЕ ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАХА

Урдахи партийна конференциhээ хойшо гурбан жэл үнгэрбэ. Бага саг бэшэ. Харюусалга ехэтэйшье жэлнүүд байгаа. Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын эдэ гурбан жэлдэ хэгдэhэн хүдэлмэриин дүнгүүд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, ажахы болон соёл-гэгээрэл хүтэлбэрилхэ талаар бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай элидхэлшэ — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Фалилеев П. А.** болон конференци дээрэ үгэ хэлэhэн делегадууд тогтоhон байна.

КПСС-эй XXIV съездын болон ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай партийна организаци тоосоото үе соогоо экономико болон соёлоо хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаа. hүүлэй гурбан жэлдэ колхоз болон совхозуудта 2.500-гаад гектар шэнэ газар ашаглагдаhан, нилээд ехэ сабшалан, бэлшээриин газар үндэhөөрөө hайжаруулагдаhан. Тиигэжэ 1970 онойхиhоо тарилгын талмай 4.918 гектараар үргэдхэгдэhэн, тэрэ тоодо ороохо таряан 3.176 гектар, тэжээлэй ургамалнууд — 1.800 гектар соо таригдадаг болоо. Энэ үедэ [illegible] тухальска, Бадарай, Он[illegible]Нуурай болон бусад намаг хатааха системэнүүд шэнээр бүтээгдэжэ, ашаглалгада оруулагдаа. Мүн 600 гектар уһаар уһалуулха Ахалигай уһалуурриин системэ ашаглагдаа.

Эдэ болон бусад олон хэмжээнүүдые бэелүүлhэнэй ашаар ороохо таряан, малай тэжээл урдынхиhаа ехээр бэлэдхэгдэнэ. Байгша ондо тэжээл бэлэдхэлгээрээ энэ аймаг республика дотороо хоёрдохи hуури эзэлжэ гараа. Тиигэжэ энэнь аймагай хүдөө ажахын гол hалбари — мал ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэнь нүлөөлhэн байха юм. Эдэ жэлнүүдтэ нийтын малай тоо олошорhон, ашаг шэмэнь дээшэлhэн байна. Декабриин 1-нэй байдалаар табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй түсэбтэ даабаринууд мяха, hү, ноохо, үндэгэ гүрэндэ тушаалгаар сүм дүүргэгдэнхэй. Мүн эдэ жэлнүүдтэ мал ажалай продуктнууд урдахи табан жэлэй дундаа зэргын хэмжээнhээ ехэ абтаа гэхэ гү, али мяхан — 12,7 процент, hүн — 28,3, ноохон — 12,2 процент жэлдээ дээшэлээ.

Мал ажалаа хүжөөхэ талаар «Сибиряк», Лениндэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозууд, мүн бусад олон түрүү hаалишад, мал адуулагшад, хонишод горитой амжалтануудые туйлаа. «Сибиряк» колхозой малшад үнгэрhэн гурбан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые сүм дүүргэнхэй. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаhанайнгаа, 1972 — 1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, бэлэдхэхэ талаар абаhан уялгануудаа бэелүүлхэдээ ажалай габьяа харуулhанайнгаа түлөө 31 түрүүшүүл СССР-эй орден, медальнуудта, 110 хүн «1973 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгтэ хүртэлэн байха юм.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие тусхай шэглэлтэй болгохо, томодхохо талааршье зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. «Сибиряк» колхоздо буруу, хашарагуудые түргэн зуура түлжүүлхэ, шахан таргалуулха томо фермэ түхеэрэгдэнхэй. Мүн энэ колхоздо шубуунай фабрика баригдажа байна. Саланай совхоздо гахайн комплекс байгуулагдана. Хэдэн газарта hаалиин малай комплекс баригдана.

Гэхэтэй хамта, элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ бии байгаа дутагдалнуудые элиршэлhэн, илангаяа хамтын ажахые ашаг үрэ ехэтэй болгохо, колхоз болон совхозуудта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгэй гээгдэлдэ ороhые анхараа. Үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада аймагай ажахынууд гүрэндөө 6.410 центнер мяха, 113 центнер ноохо түсэбhөө дутуу худалдаад байна. Энэ талаар «Восточные Саяны» колхоз аймагаа гэдэргэнь татана.

Бүхы дээрээ аймагай хүдөө ажахын хүгжэлтэ мүнөөдэрэй эрилтые харюулнагүй гэжэ конференци мэдэрээ. Таряалан, сабшалангай ургаса бага байhан зандаа: гектарhаа 10—12 центнер ороохо, 9 центнер үбhэн абтана. Малайшье ашаг шэмэ биргүй, үнеэн бүриhөө hаагдаhан hүнэй хэмжээн миил 120 килограммаар дээшэлжэ, арайхан гэжэ 1.800 килограммда хүрэхөөр. Фермэнүүдэй ажал, ехэтэй хүдэлмэри муу са оньhожоруулагдана, үнеэдэй миил 14 процентнь оньhон аргаар hаагдана.

Колхоз, совхозуудта экономическа хүдэлмэри hула, ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдээгүй тооной. Тиимэhээ газар таряалангай болон мал ажалай продуктнуудай сэрьын үнэ сэн ехэ, аймагай совхозууд жэл бүри гарзатай гарана. Аймагай бүхы ажахынуудта hү hаалиин фермэнүүд гарзатай. Колхоз, совхозуудта үйлэдбэриин фондынуудай ургажа байгаашье hаа, ашаг үрэ үгэлгэнь уруугаа ороно.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ ушарhан дутагдалнууд, алдуу эндүүнүүд имагтал партиин райкомой, аймгүйсэдкомой зүгhөө шадабари багатайгаар хүтэлбэрилhэнэй, мэргэжэлтэдые муугаар ударидаhанай, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табяагүй байhанай хойшолонгууд гэжэ конференци тоолоhон байна. Энээн тухай делегат нүхэр **Данзанов** (Саланай совхозой парткомой секретарь) хэлээ.

— Үйлэдбэриин ямар нэгэн асуудалые ёhоруунь шиидхэхэнь мүнөө бэрхэтэй болошоо, — гээд тэрэ тэмдэглэбэ. — Республикын «Свинопром» трестын мэргэжэлтэд хаа ганса ерэхэдээ ямаршье бодото туhаламжа хүргэнэгүй. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин, ажахынуудай мэргэжэлтэд урдынхиаар-ал хангалтагүй ажаллана. Партиин райком эдэ мэргэжэлтэдые зүбөөр хүтэлгэхэ хэрэгтэ анхарал табинагүй. Партиин райкомой бюро дээрэ үйлэдбэриин асуудалнууд хэтэрхы олон табигдадагшь haa, тэндэ абтаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ мууса хинагдана.

— Ой модо сэбэрлэжэ, таряалан үргэдхэхэ асуудалнууд муугаар шиидхэгдэнэ, — гээд Туранай совхозой парткомой секретарь, делегат нүхэр **Аюшеев** шүүмжэлбэ. — «Скотопром» трестын мэргэжэлтэд ажахынуудаар орой ябанагүй, ядахын сагта хабарай тарилгада хэрэглэхэ сеялкэ үгы байнабди. Ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд бруцеллёз үгы хэхэ талаар шанга хэмжээ абанагүй. Эдэ бүгэдэ ажахыемнай хойшо татана.

Делегадуудай ажаглалтанууд тон зүб. Аймаг дотор дээдэ ба тусхай дунда hургуулиин эрдэмтэй зуу гаран мэргэжэлтэд ажаллана. Хэрбээ партиин райком эдэ мэргэжэлтэдые саг ургэлжэ сугалуулжа, үйлэдбэриие хүгжөөхэ шухала асуудалнуудые, зүбшэжэ, үдэр бүриин гөө ажал ябуулгада тэдэнэй хүсые хэрэглэдэг, эрдэмэй болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар тусхай хэмжээнүүдые хараалжа, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө нэтэрүүгээр оролдодог haa, ажахын хүгжэлтэ хараата ехэ байха бэлэй. Жэшээнь, аймагай бэрхэ механизатор нүхэр Гомбоев хэдэн жэлдэ удаагуур гектарай 700—800 центнер куузику ургуулжа абана. Теэд энэ түрүү хүнэй ажалай онол аргые бүгэдын шадабари болгохо талаар биратай юумэн хэгдээгүй. Ядахын сагта ажахы бүхэндэ куузику, кукуруза ургуулха тусхай звенонууд мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээгүй байhаар.

Аймаг дотор ажалша бэрхэ малшад, hаалишад, хонишод олон. Эдэнэй ажалай онол аргада бусадые hургаха тушаа оролдолго гаргагданагүй тооной. Энэ хадаа партиин райкомой хүдэлмэриин нэгэ дутагдал болоно.

Партиин райкомой тоосоото элидхэл дотор аймагай болон ажахынуудай абаhан социалис уялгануудаа хэр дүүргэжэ байhан тухайнь орой хэлэгдээгүй гарашоо. Тус аймаг хүршэнэртээ — Кабанскын, Ахын аймагуудтай мүрысэдэг. Колхоз, совхозуудшье хоорондоо мүрысөөнэй договор баталанхай. Теэд эдэ уялганууд хэр зэргэ дүүргэгдээб гэжэ делегадуудта дуулгагдаагүй үлэhэниинь гэмшэлтэй. Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, уялга абаха үедэ ехэ шуугяа гаргаад лэ, тэрэнээ бэелүүлхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри хүсэдөөр ябуулагданагүй, хожомоо тэдэ уялгануудаашье мартажархина бшуу. Абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байhан тухайгаа конференци дээрэ үгэ хэлэhэн түрүүшүүл, делегадууд нүхэд **Янданов** (Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон), **С[illegible]булаева** (Саланай совхозой гахайшан), **Ангархаева** («[illegible]як» колхозой hаалиша) гэгшэд элидхэhэн байна.

Гээгдэжэ ябаhан ажахынуудта, гээгдэгшэдтэ анхарал [illegible] тэдэниие өөдэнь татаха тэшэ партийна комитедүүдэй [illegible] уялга мүн. Теэд аймаг дотороо «Восточные Саяны» колхоз гээгдэлдэ ороhоор үнинэй. Эндэ сабшалан, бэлшээриин ургаса муу, үбhэ ногооной шанар hула. Хэды тиимэ байбашье haaнь, энэ талаар тус ажахыда бодото туhаламжа хүргэгдөөгүй байшоо. Энээн тушаа делегат нүхэр «**Хамагаев** («Восточные Саяны» колхозой главна агроном) сэхэ мэдүүлээ.

— Колхозоймнай газар дээгүүр хоёр гол урдадаг, — гээд тэрэ хэлэбэ. — Хэрбээ тэрэниие хэрэглээ haa, хоёр мянгаад гектар газар уһалуулжа болохо. Мүн Хойморой намаг хатааха тушаа хөөрэлдэhөөр хэдэн жэл үнгэрбэ, энэ асуудал шиидхэгдэнэгүй. Манай ажахыда шухала хэрэгтэй ногооной гурил гаргаха «АВМ-04» машина үгы гэжэ ядаабди. Тэрэшэлэн олон жэлэй hайжаруулагдамаар бэлшээри түхеэрхэ хүдэлмэри унжагайрhaap.

Тоосоото элидхэлhээ, мүн делегадуудай шүүмжэлэлhээ хараад үзэхэдэ, аймагай ажахынуудта малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. hүүлэй гурбан жэлэй туршада үүлтэр hайнтай эмэ мал орой асарагдаагүй байшоо. Зүгөөр мяхалиг, hүнэй үүлтэрэй мал ажахынуудта айхабтар ехэ хэрэгтэй байха юм.

— Үүлтэр hайжаруулха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ табиха саг ерээ, — гээд, делегат нүхэр **Цыденов** (Түнхэнэй совхозой директор) анхарба. — Манай ажахыда hайн үүлтэрэй 200—250 эмэ хашарагуудые худалдажа абаагүйдэ аргагүй. hаалиин малай комплекс заабол түхеэрхэ хэрэгтэй.

Искусственна үрэжүүлгэ hайнаар эмхидхээгүйhөө, мал үдхэлгэдэ анхарал бага табиhан дээрэhээ жэлдээ хэдэн мянган үнеэд, эхэ хонид hубай гарана, олон мал үхэл гарзада ороно.

Нютагай промышленностиин болон арад зоной хэрэгсэл хангадаг эмхи зургаануудай хүдэлмэриин зарим тэды hайжаран тухай конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Делегадууд нүхэд **Козлов** (ПМК-гай барилгашадай бригадын бригадир), **Арьяев** (аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ), **Асламова** (Тоорын сельпогой түрүүлэгшэ) болон бусад хэhэн хүдэлмэри тухайгаа элидхэхэ зуураа, ажалдаа байhан дутагдал болон арга боломжонуудаа элишэлээ.

— Хүдөөгэй барилгын хүдэлмэри мууса оньhожоруулагдана, газар малтаха хүндэ хүдэлмэри гараар хэгдэнэ, автомашинанууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй, — гээд нүхэр Козлов хэлээ. Тэрээн дээрэhээ барилгашадай ажалай бүтээсэ бага, барилгын хэрэгсэлнүүд саг соогоо зөөгдэнэгүй, шэнэ барилганууд унжагайрна бшуу.

— Түмэр замай Култук станци дээрэ оптово бааза түхеэрхэ, тэндэ холодильна түхеэрэлгэ тодхохо гээшэ хойшолуулашагүй болонхой, — гээд нүхэр Арьяев анхарба. — Гүрэнhөө мүнгэ зээлеэр абаха эрхэгүй байhан дээрэhээ hүүлэй 6—7 жэлэй туршада худалдаа наймзанай шэлэ предприятинууд аймаг дотор орой баригданагүй.

Партийна эмхидхэлэй болон ниитэ политическэ хүдэлмэридэ горитой дутагдалнуудай бии байhаниинь элишэлэгдээ. Зарим партийна эхин организацинууд, илангаяа отделенинүүдэй парторганизацинууд арад ниитын ёhотой эмхидхэгшэ, ударидагша боложо шадаагүй байhaap. Энээн тухай делегадууд нүхэд **Кырмыгенов** (Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь), **Данзанов** болон бусад шүүмжэлээ.

— Партиин райком, тэрэнэй бюро отделенинүүдэй партийна организацинуудта анхарал бага табина, — гээд, нүхэр Кырмыгенов хэлээ. — Райкомой секретарьнар, таhагуудые даагшад отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай суглаан дээрэ байдаггүй. Арад зоной дунда тэдэнэр лекци, элидхэл хэдэггүй.

— Партийна организациин секретарьнарай үдэр гэжэ hарада нэгэ дахин үнгэргэгдэдэг, — гээд, нүхэр Данзанов мэдүүлээ. Теэд тэрэмнай hуралсал болохын орондо ээлжээтэ «hунаалган» болоод hаладаг.

Комсомол-залуушуулай шударгы ажал тухай, залуу механизаторнуудые олоор hургаха тушаа конференци дээрэ анхарагдаа. Энээн тухай үгэ хэлэhэн делегадууд нүхэд **Таряшинова** (Түнхэнэй совхозой комсомолой комитедэй секретарь), **Цырендоржиев** (аймОНО-гой даагша), **Таханов** (аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ) тогтоhон байна.

— 198 залуу механизатор ургаса хуряалгада хабаадаа, — гээд, нүхэр Таряшинова тэмдэглээ. — Олон залуушуул малшанаар ажаллана. Теэд ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд комсомолой суглаануудта байдаггүй мутай. Олохон газарта клубууд залуушуулые хүмүүжүүлхэ ёhотой гуламта болгогдоогүй байhaap. Спортивна хүдэлмэри залуушуулай эрилтэ ханганагүй.

— Аймагай ажахынууд механизаторнуудаар дутална, — гэжэ нүхэр Цырендоржиев хэлэбэ. — Теэд аймагай дунда hургуулинуудай hурагшадые комбайнер болон трактористын мэргэжэлдэ hургаха хэрэг эмхидхэгдээгүй тооной. hургуулинуудта энэ талаар харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд, түхеэрэлгэнүүд дутамаг. Зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд hургуулинуудта трактор, комбайн үгэхэ гэhэн заабари дүүргэнэгүй.

Олохон делегадууд хэлхээ холбооной болон харгы заhабарилдаг эмхи зургаануудай хүдэлмэри горитой шүүмжэлээ. Гүрэнэй болон ажалай журам сахиха, социалис зөөри хамгаалха асуудалнуудта делегат нүхэр «**Сокольников** (аймагай прокурор) болон бусад анхарhан байна.

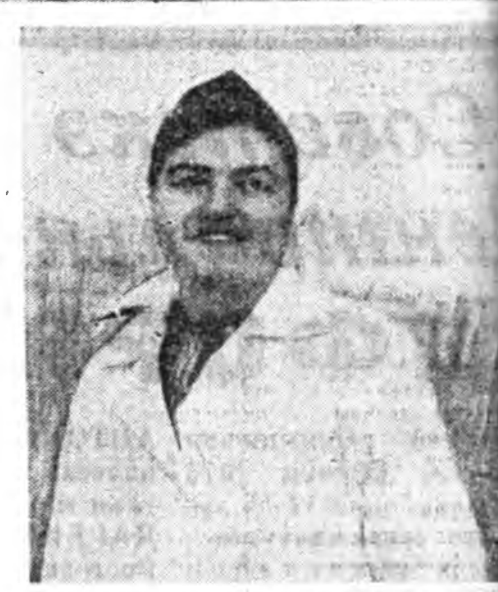
Аймагай коммунистнууд энэ жэлээ эмхитэйгээр дүүргэхэ, малаа hайнаар үбэлжүүлжэ, табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ байhандаа этигэнэ гэжэ энэ конференци элеэр харуулаа. Тиигэбэшье, партийна хүтэлбэриин онол аргануудые шэнэдхэн хубилгаха, экономическа болон социальна асуудалнуудые шиидхэхэдээ эрдэмэй туйлалтануудые хэрэглэхэ шухала гэжэ хэлсэгдээ.

Конференци дээрэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ **Н. Б. Пивоваров** байлсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Мүн конференцидэ КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй таhагые даагшын орлогшо **Б. Т. Аюров**, хэдэн министр, республикын управленинүүдэй начальнигууд хабаадаа.

Конференциин hүүлээр партиин шэнэ райкомой эмхидхэлэй пленум боложо, райкомой нэгэдэхи секретаряар **П. А. Фалилеев**, хоёрдохи секретаряар — **В. К. Пахахинов**, райкомой секретаряар — **А. Д. Моглоев** hунгагдаа.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

УЛААН-ҮДЫН hүнэй комбинадай коллективтэ 1973 оной гурбадахи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгөөр КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой ба горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй, партиин Октябрьска райкомой болон райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугууд мүнгэн шангуудтайгаар барюулагдаhан байна.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамотанууд, «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн значогууд барюулагдаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Анна Григорьевна Бухольцева энэ тусхай дунда hургуулиhаа эндэ практика гаража байhан залуу басагадта зүбшэл үгэжэ байна; энэ техникум дүүргэhэн Валентина Спиридонова лаборанткаар хүдэлхэдөө, предприятиингаа амжалтада ехэ туһа нэмэри хэнэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фототекст.

1973 оной социалис мүрысөөндэ илагшын тэмдэгтэ хүртэхын тула

ХҮДЭЛМЭРИИН САГЫЕ ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Би арбан юhэдэхи жэлээ Кировэй нэрэмжэтэ түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводто хүдэлнэб. Энэ хугасаада ажал хүдэлмэри яhала хэhэн хүн бэзэб. Шаажан гүйлгэhэн амhартануудые hайн шанартайгаар, слоор бүтээн гаргахын тула хүсэл оролдолго гаргагдаа. Олон жэл соо энэ ажалда ябажа олоhон дүршэл шадабаряа улам дээшэлүүлхэ гэhэн зорилготойб. Тиимэ хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр Улаан-Үдын индустриальна техникум дүүргэhэн байнаб.

Мүнөө дүшэн хүнhөө бүридэhэн бригада хүтэлбэрилнэб. Бидэнэр амhартануудта шаажан гүйлгэдэгбди. hайн шанартай продукци ехээр гаргахын тула дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари хэрэгтэйл болодог. Олон жэл энэ ажалда хүдэлжэ, олоhон дүршэлөөрөө hанаагаа амаржа яашье болохогүй. Үдэр бүри улам эдэбхитэйгээр, оролдосотой hайнаар хүдэлхэ ёhотойбди. Амhартануудта шаажан гүйлгэдэг, тэрэниие хатаадаг мэргэжэлтэдэй урда илангаяа шанга эрилтэ табинабди. Энэ ажалые дүй дүршэлтэй, бэрхэ хүдэлмэришэд дүүргэдэг.

Нина Николаевна Ликонцева манай заводто хорёод шахуу жэл хүдэлнэ. Яhала дүршэлтэй болоhон хүн ааб даа. Тэрэ ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Тэрэнэй гэмээр нэгэтэшье голодоhон гараагүй юм. Халаанай даабари 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Залуушуулнай энэ түрүү хүдэлмэришэнэйнгээ дүй дүршэлые халан абаха гэжэ эрмэлзэдэг болоо.

Шаажан гүйлгэhэн амhартануудые хатааха гээшэ харюусалгатай ажал юм. Амhартануудые 850—900 градус халуун пеэшэн соо хэмhээ үлүү минуташье байлгаа haa, шаажаниинь хаха hүрэшэхэ. Шаажанай хэр хатажа байhаниие харуулха тусхай прибор үгы юм. Гэбэшье хүдэлмэришэднай харюусалга ехэтэйгээр энэ ажалдаа хандажа, hайн шанартай продукци гаргажа шадана. Людмила Прохоровна Тукай энэ ажалда дүршэнхэй. Бүхэли халаан соо халуун пеэшэнэй хажууhаа холодонгүй хүдэлхэ гээшэ тиимэшье бэлэн бэшэ ааб даа. Гэбэшье Людмила Тукай хододоо hайн шанартай продукци гаргаха гэhэн хүсэл оролдолго урдаа табина. Тэрэнээ хүсэлдүүлжэ шаданашье.

Минии даадаг бригадада залуу хүдэлмэришэд олон юм. Заводто олон жэл хүдэлhэн хүдэлмэришэдэйнгөө дүй дүршэлтэйнь залуушуулаа танилсуулдаг, шадаха зэргээрээ туhалдаг, дахуулдаг гээшэбди. Тэдэнэр хэдэн ондоо мэргэжэл шудалдаг. Манай залуу хүдэлмэришэн Раиса Нечаева амhартануудта шаажан гүйлгэхэ, тэрэниие хатааха мэргэжэл шудалhан байха юм. Үдэшэндөө техникумдэ hуралсажа, мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлнэ. Алишье ажал тэгшэ hайнаар бүтээдэг. Халаанайнгаа даабари хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Иимэ урагшаа hанаатай, ажалша бэрхэ хүнhөө жэшээ абахыень залуушуулые бидэнэр уряалдаг гээшэбди.

Амhартануудта шаажан гүйлгэхэ ажал hүүлэй сагта яhала оньhожоруулагдана. Орёо нарин оньhон түхеэрэлгэнүүдые hайнаар ашаглажа шадабал, бидэ hайн шанартай продукци бүри ехээр гаргаха байнабди. Оньhон түхеэрэлгэнүүдые хүсэдөөр ашаглахын тула ехэ дүршэл шадабари хэрэгтэй болодог.

Нэгэ хүнэй ажалдаа хожомдожо ерээ haaнь, бүхы бригада тэрэниие хүлеэжэ, миин байха ушартай болодог. hаяшаг манай залуу хүдэлмэришэд эгэшэ дүүнэр Ольга, Галя Евсеевтэн ажалhаа табан минута соо хожомдожо ерээ. Табан минута. Энэ бараг гэжэ hанахаар. Теэд Галя, Ольга хоёрой ажалдаа хожомдожо ерэhэн дээрэhээ манай бригадын бүхы хүдэлмэришэд халаанайнгаа даабари арай шамай дүүргээ. Залуу хүдэлмэришэдые хүлисэжэ болохоор hэн. Теэд түрүүшын үдэрhөө иигэжэ ажалдаа ша[...] хэрэгээр хандажа [...] аал? Энээн тушаа учас[...] хамтын суглаан дээрэ [...] ханаар хөөрэлдөө hэмди.

Минута гээшэ багахан гэжэ зариман hанадаг. [...]та соо ямар ехэ юумэ хэ[...]лохоор гээшэб! Энэ ганса[...]тые хэрэглэжэ шадаагү[...]рэhээ ямар ехэ гээгдэлдэ [...]додог гээшэб! Бидэнэр нэ[...]нута соо зургаан кастрю[...]дэг байнабди. Табан [...] соо аяар 30 кастрюли[...] болохоор байгаа бшуу..

Энээн дээрэhээ бидэнэр [...]лай минута бүхэниие хэ[...]хэ, оньhон техникэеэ [...] ехэтэйгээр ашаглаха гэ[...]мэлзэнэбди. Тиихэдээ эг[...]рүүн ажалай түрүүшүү[...]шэглэнэбди. Тэдэнэй оро[...]үүсхэлые дэмжэжэ, тэдэ[...]дүршэлдэ залуушуулаа [...]набди. Минии даадаг бр[...] коллектив байгша оно[...]hээ hара бүриингөө [...] үлүүлэн дүүргэнэ. [...] квартал соо заводой да[...]гын Улаан вымпел а[...] абажа ябана. Гурба дах[...] түхэригэй мүнгэн шан [...] хүдэлмэришэдөө үрма[...]ди. Байгша оной арбан [...] даабариhаа гадуур 25[...] продукци бүтээгээбди.

Манай бригадын хүд[...]шэд яhала амжалта т[...] болоо гээд хэлэмээр. [...] Буряадай АССР-эй 50[...] ойдо зорюулан абаhан [...] амжалтатайгаар бэ[...]hэмди. Тиигэжэ [...] дамнай «Буряадай [...] эй 50 жэлэй нэ[...] бригада» гэhэн нэ[...]ло олгогдоо. Энэ нэрэ [...] үнэн сэхэ ажалаар ха[...] ёhотой болоноолди даа. [...]hээл хүдэлмэриингөө [...] бүхэниие зүбөөр хэ[...] hайн шанартай продукц[...] гаргахын тула тэмсэнэ[...]

Г. ВАСИЛЬ[...]
Кировэй нэрэмжэтэ т[...] хэрэгсэлнүүдэй за[...] бригадир, комм[...] ажалай удар[...]

ВЛКСМ-эй РАЙОННО КОНФЕРЕНЦИ

Хяагтын аймагай комсомолой организациин ээлжээтэ XXXI конференци болоо. Аймагай комсомолшуудай hунгаhан 380 делегат эндэ сугларaa. ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Д. Батомункуевай хэhэн тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Хяагтын совхозой комсомолой организациин секретарь Александр Батомункуев, ГПТУ-18 комсомолой организациин секретарь Галина Коркина, «Родина» колхозой комсомолой организациин секретарь Анатолий Иванов, «Дружба» колхозой түрүү hаалишан Галина Цыремпилова болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй Хяагтын райкомой секретарьнар Н. Ф. Елизов, П. Е. Белоозёров болон ВЛКСМ-эй обкомой секретарь В. М. Леонов хабаадалсаhан байна.

Конференциин hүүлээр болоhон пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудал харагдажа, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар В. Ц. Ганжуров, секретарьнараар Г. С. Муравьев, С. Тапаева гэгшэд hунгагдаа.

Ц-Д. РАДНАЕВ,
ВЛКСМ-эй райкомой инструктор.

МҮНӨӨДЭР УСТЬ-ИЛИМЭЙ ГЭС ДЭЭРЭ

Эрхүүгэй область. Ангарай дошхон урасхалые томо гэгшын бетон хананууд хаажа байнхай. Эндэ үдэр hүнигүй мүрэнэй уhан руу бетон табигдана. Жэлэй эхинhээ хойшо 650 мянга гаран кубометр барилгын материал уhанда табигдаад байнхай.

ГЭС-эй байшангыешье барилга хурдан түргэнөөр ябуулагдана. Барилгашад станциин түрүүшын гурбан агрегадай статорнуудые хабсаргажа эхилэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: станциин байшанда статорнуудые хабсаргалга ябажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮРҮҮ ДҮРШЭЛДЭ — ҮРГЭН ХАРГЫ

Хандагайн леспромхоздо зурууд зуруудаар модо отолхо арга бүри түрүүн хэрэглэдэг байhан юм. Теэд тэрэ газартаа модон үсөоржэ, энэ арга хэрэглэхэ тухагүй болоходоо орхиhон байгаа.

hүүлэй үедэ шэнэ газарта модо отолдог боложо, энээниие hэргээхэ арга боломжо бии болоо бэлэй. Байгша оной октябриин барагдаха багаар болоhон партийна хамтын суглаан дээрэ энэ асуудал үргэнөөр хэлсэгдээ. Модо отолдог Халзан гэжэ участогай мастер, коммунист Д. Г. Карбаиновта энэ арга өөрынгөө ажалда нэтэрүүлжэ, леспромховой бага комплексно бэшэ бригадануудта дурадхахыень даалгагдаа hэн.

Удаань бүхы участогууд болон бригадануудта мүн лэ суглаанууд зарлагдажа, начальнигууд, техноругууд, мастернууд сугларжа, энэ талаар ябуулагдажа байhан хүдэлмэри тушаа хэлсээ юм. Хэрбээ Халзанда энэ аргын hайнаар нэбтэрүүлэгдээ хада, бэшэшье участогууд тэрэниинь халан абахаар бэлэн байха ёhотой байгаа бшуу. Мүн Дээдэ-Тайлсын лесхозой хүдэлмэрилэгшэд энээндэ эдэбхитэйгээр оролсоо юм. Лесхозой газар дээрэ ажалаа эрхилдэг Хандагайн леспромхоз тэрэнэй зүбшэл, заабариень анхаралдаа абажа хүдэлхэ байhаниинь эли аас даа.

Халзанда энэ арга нэн түрүүн хэрэглэжэ эхилхэдэнь яhалашье олон бэрхэшээлнүүд ушараа. Гэбэшье эбтэй эетэй модошодой коллектив тэдэниие дабажа, шэнэ аргын hайн, бүтээсэ ехэтэй байhыень бодото дээрэнь харуулжа шадаа. Зурууд зуруудаар модо отолхо арга хэрэглэхэдэ, модо таллуулан шэрэхэ хүдэлмэри ондоо болгохо ёhотой юм. Юуб гэхэдэ модо үзүүр талаhаань шэрэхэ болоно бшуу. Энэ шэнэ онол арга нэгэ доро хэгдэжэ, бригадануудай ажалынь эмхи гуримдаа ороо.

Шэнэ аргые модошодой дунда дэлгэрүүлхэ, тэдэндэ ойлгуулха, технологиинь ямар байhые хөөрэжэ үгэхэ ёhотой байгаа. Тиимэhээ коммунистнууд С. А. Нархинов, Социалис Ажалай Герой, бага комплексно бригадые даагша Н. Ф. Семёнов, экономист Г. И. Балаганская, үйлэдбэриин техническэ таhагай начальник В. Е. Свидерник болон бусадшье энэ шухала хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа юм.

Шэнэ арга ажалай бүтээсые горитойгоор дээшэлүүлхэhээ гадна, залуу модонуудые гэмтээхэ ушар эрид үсөөрүүлнэ, модо алмаха арга боломжо олгоно, мүн модо отолhон газар сэбэрлэлгые түргэдүүлнэ.

Шэнэ аргын хэр зэргээр нэбтэрүүлэгдэжэ байhыень шалгаха тусхай бүлэг леспромхоздо эмхидхэгдэнхэй. hара бүхэнэй 1-дэ, 15-да эдэ хүнүүд участогуудаар ябажа, модошодой ажал анхаралтайгаар шалгаха зуураа, дутуу дунданууудыень, арга боломжонуудыень элирүүлнэ, таараха зүбшэл, заабаринуудые үгэнэ ха юм.

hаяхан леспромхоздо гэшүүhэ отолдог табан машина эльгээгдээ hэн. Тэрэниие ажал дээрэ хэрэглэжэ, туршалга хэхэ зорилго гараа. Тиихэдэнь коммунист И. Е. Белых энэ хэрэг даажа абаа юм. Мүнөө үедэ тэдэ машинанууд тордиhогүй хүдэлнэ. Модошодой ажалда гараар хэгдэдэг хүдэлмэри улам үсөөрөө. Тиимэhээ шэнэ юумэн гээшые айн, бахардангүйгөөр хэрэглээ haa, ехэ амжалта туйлагдаха байhаниинь эли.

Энээнhээ гадна ажалай эмхидхэл hайжаруулха талаар Хандагайн леспромхоздо горитой хүдэлмэри ябуулагдана. Август соо Халзан, Мойhото гэжэ модо отолдог хоёр участок нэгэдхэгдээ hэн. Тиихэдэнь механик, мастер, повар, хоёр харуулшадай, десятник-бракёрой тушаал хэрэггүй болоо юм. Энэнь жэл соо 10.100 түхэригэй алмалта үгэхэ болоно.

Гэбэшье энэ леспромхоздо хүдэлмэришэд дутадаг. Тиимэhээ ямар нэгэ шэнэ арга оложо, хүдэлмэриеэ ондоогоор эмхидхэхэ, кадрнуудаа тон hайнаар хубаарилан табиха зорилго ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй урда тобойсо гараа hэн. Энээн тушаа хэлсэжэ, хөөрэлдэжэ, иимэ шиидхэбэри гаргаа юм. Бага комплексно бригаданууд, нэмэри хүдэлмэришэдэй ажал хэрэглэнгүй хүдэлхэ ёhотой. Урдань халаан хахадаар ажаллахада тэдэнэр хэрэгтэй hэн. Харин мүнөө үдын эдеэнэй үе хэрэглэжэ, нэмэри хүдэлмэришэдэй хэхэ байhан ажал тиихэдэ хэгдэхэ болоhон байха. Чекеровщик трактористын мэргэжэл шудалжа, гэшүүhэ сабшагша чекеровщик болохо байгаа. Нүхэдэйнгөө амаржа байхада эдэнэр модоео таллан шэрэхэ зорилготой. Тэдэнэй шэрэхэ модо үдын урда унагаажа бэлэн болгохо ёhотой.

Шэнэ аргаяа ноябрь hара соо бага комплексно 5—6 бригаданууудта хэрэглэжэ [...] харин нэн түрүүн ком[...]нууд Н. Ф. Семеновой[...] Шильниковэй даадаг [...]нууд энээниие турша[...]шэндээ «харгы гаргах[...]хэ ёhотой гэжэ [...] партком, профком ши[...]

Иигэжэ Хандагайн л[...]хоздо шэнэ дүй дүрш[...] ээлхэ байhан hуур[...]лээд байна. Дээрэ дур[...] шэнэ юумэнүүд үйл[...] амжалтатайгаар нэбт[...]дээ хадаа ехэхэн туh[...]хэ юм бэээ. Харин [...] Хандагайн модошод [...] партийна конференциие[...]лай үндэр амжалта[...] угтахые зэhэнхэй, хү[...] улам бүри эршэдүүлэн[...]лажа байна.

Г. ХА[...]

Хориин аймаг.

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРААДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

ТАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ҺАРА

(Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

АМАРАЙ ҺҮҮЛ ноябрь һара дүүрэбэ. Энэ һара соо ай газетын редакцида хамһа 313 бэшэг ороһон бай- Энэмнай октябрь һарынхи- арбаад бэшэгээр үсөөн бо- . Эдэ бэшэгүүдые шэнжэ- харахада, республикын мышленнэ предприятинуу- колхоз болон совхозуудай лмэрилэгшэдэй түсэбтэ н жэлэй шиидхэхы гурба- н оной даабарине болзор- нь урид дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ, ажалай дүнгүүдые туйлаһа- нь элирхэйлэн харуулна.

Хүдэлмэришэн ангиин, хү- эй таряашад болон малша- ажалай ехэ амжалтанууд й илангаяа тобшохон олон эсэл абтажа, газетын хуу- нуудта толилогдобо. Эндэ хан нэгэ жэшээ харуулая. элэй түсэб дүүргэгдээ» гэ- В. Беломестновэй мэдээ- ноябриин 2-ой номерто то- гдоһон байгаа. «Республи- «Бурятмежколхозстрой» эдэлэй нүүдэл колоннын ллектив байгша ондо шудар- һайнаар хүдэлжэ, барилга- барилгын хүдэлмэриин жэ- түсэб болзорһоонь нэгэ һа- р уридшалан дүүргээ. Тус ллектив жэл соо 1 миллион 0 мянган түхэригэй хүдэл- ри бүтээгээ. Колоннын ба- гашад ажалай бүтээсэ эрид шэлүүлжэ, барилга-хабса- гын хүдэлмэриин өөрын сэн нилээд хямдаруулһан йна. Эдэ бүгэдэ амжалтанууд лмэришэдэй дунда социа- мүрысөө бодотоор эмхид- жэ, тэрэнине һайнаар хү- бэрилдэг болоһоной ашаар туйлагдаа» гээд тэрэ мэ-

дээсэлэй автор бэшэнэ. Имэр- хүү удхатай мэдээсэлнүүд газетэдэмнай үдэр бүри толилогдожо байгаа.

Яруунын аймагай колхоз, совхозуудай һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, Хэжэнгын аймагай совхозуудай хонишод болон зооветмэргэжэлтэд 1973 — 1974 онуудай малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар социалис уялгануудые абажа, шэнэ үүсхэл гаргаһан байна. Тэдэнэй энэ һайн һайхан үүсхэлые КПСС-эй Буряадай обком- республикын Министрнүүдэй Совет һайшаан дэмжэһэн юм.

Яруунын һаалишадай, Хэжэнгын аймагай хонишодой социалис уялганууд газетэдэ толилогдожо тэдэнэй үүсхэлэй республикын нютаг бүхэндэ дэмжэгдэжэ байһан тухай баясамаар мэдээсэлнүүд, корреспонденцинүүд редакцида олоор оробо. Газетэдэ толилогдоһон тэдэ материалнуудые уншахадаа, республикын колхоз болон совхозуудай һаалишад, хонишод энэ үбэлжэлгын үедэ бүри дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, тэдэнээ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлэн, үсэд шангаар тэмсэжэ эхилбэ гээд ойлгонобди.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы удха шанартай гурбадахи ондо Яруунын, Хэжэнгын, Захааминай болон бусад аймагуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ талаар һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһан

байна. Дурсагдаһан аймагуудай малшад, таряашад гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха түсэбтэ даабария амжалтатай бэелүүлнэ, шэнэ жэлдэ бүри урагшатайгаар ажаллахын түлөө бэеэ зэһэнхэй. Эдэ бүгэдэ тухай КПСС-эй Яруунын райкомой нэгэдэхи секретарь К. Албашеев, Хэжэнгын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Б. Рыбдылов, Захааминай аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник Ц. Гырылов гэгшэдэй томохон корреспонденцинүүд газетэдэ гаргагдаһан байна. Тус асуудалаар хэдэн колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, парткомуудай секретарьнар баһал манай газетэдэ бэшэнэ.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ дэлгэрһэн малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ онсо шалгарһан республикын олон тоото һаалишад, мал адуулагшад, хонишод ССР Союзай орден болон медальнуудаар шагнагдаа һэн. Тэдэнэй ажалай габьяа, саашанхи зорилгонуудые уншагшадта мэдээсэхын тула «Үндэр шагналда хүртэгшэд»· «Үндэр шагнал уялгална» гэһэн шэнэ гаршагууд газетын хуудаһануудта бии болгогдоо. Ажалша бэрхэ малшад тухай хэдэн очерк, зураглалнууд редакцида орожо· газетэдэ барлагдаба. Тиихэдэ орден, медальнуудаар шагнагдаһан олон түрүүшүүл өөһэдынгөө ажал хэрэг, саашанхи һанал бодол тухай уншагшадтамнай һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна. Имэ очерк, зураглалнууд, түрүү малшадай корреспонденцинүүд саашадаашье

толилогдожо байхаар түсэблэгдэнхэй.

Буряад ороной партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо дүүрэнтэбэ. Энэмнай политическэ ехэ удха шанартай хүдэлмэри болоно. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шанга тэмсэлэй ябажа байһан үедэ, ажалшадай политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда тоосоото һунгалтын партийна суглаанууд боложо үнгэрөө. Предприяти, ажахы бүхэндэ бии байһан арга боломжонууд ба нөөсэнүүдые элирүүлжэ, үйлэдбэриеэ ашаг үрэ ехэтэй болгохын тула коммунистнууд оролдожо байнхай. Манай газетэдэ толилогдоһон олон тоото суглаануудай материалнууд соо коммунистнуудай һанал бодол тухай тодорхойгоор халэгдэһэн байна.

«Хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндэ»., Ниитэ имэ гаршаг доро Улаан-Үдын авиационно заводой парткомой секретарь Г. Бондаренкын «Мүнөөнэй мастер тухай» гэһэн горитойхон статья толилогдоо. Ажалай Улаан Тугай ордэнто авиазаводой мастернуудай ажал ябуулга тухай тэрээн соо тодорхойгоор хөөрэгдэнэ. Ямаршье коллективтэ ажал хүдэлмэри эмхидхэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хүтэлбэрилэгшын үүргэ тон ехэ гэжэ бултанда мэдээжэ. Тиимэһээ «Хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндэ» гэһэн гаршаг доро статья, корреспонденцинүүдые хирэ-хирэ болоод лэ

толилжо байхаар хараалагдана. Тиигээд предприяти, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна ба совет органуудай хүдэлмэрилэгшэд мүнөө үеын хүтэлбэрилэгшэ тухай корреспонденцинүүдые редакцида эльгээхэ бэзэ гээд найданабди.

Ажал хүдэлмэри эмхидхэхэ, ажалшадай һуудал байдалай, соёлой ба бусад эрилтэнүүдые хангаха талаар эндэ тэндэ зарим тэды дутагдалнууд үшөөл дайралдаһаар. Тиихэдэ «хатуу харатай ханилаад», ажалдаа муугаар хандаха, ниитын журам эбдэхэ ябадал баһал ушардаг гээшэ. Имэ асуудалнуудаар газетэдэ бэшэгүүд, фельетонууд толилогдожо байдаг. Тэдэнэй мүрөөр түргэн саг соо зохихо хэмжээн абтаха зэргэтэй.

Манай газетын сентябрь-ноябрь һарануудай номернуудта шүүмжэлхы удхатай арбаад корреспонденци толилогдоо һэн. Теэд КПСС-эй Сэлэнгын, Яруунын, Зэдын райкомууд, Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой партийна комитет болон бусад эмхи зургаанууд газетын шүүмжэлэлдэ харюусанагүй. Тиимэһээ ямаршье хэмжээнэй абтаһание газетын редакци мэдэнэгүй. Имэ ябадал дары түргэн усадхагдаха зэргэтэй.

Хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд, манай эдэбхитэд! Табан жэлэй шиидхэхы оной шиидхэхы үдэрнүүд ябажа байна. Энэ жэлэй түсэб, социалис уялга амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө шанга тэмсэл үргэлжэлһөөр. Хүдөөгэй ажалшадай, илангаяа холын малшадай соёлой, һуудал байдалай эрилтэнүүдые һайнаар хангаха асуудал ехэ удха шанартай. Энэ асуудалнуудаар бэшэг, корреспонденцинүүдые редакцида олоор эльгээжэ байхыетнай хүсэнэбди.

АЖАЛША ХҮНЭЙ ШАРАЙ

Хүхюу зугаатай, ягаа улаахан шарайтай болошоһон басагад гэртэ шамдуухан орооо.

— Сайн байна!

Басагадай нэгэниинь мойһоной мүшэрнүүдэй баглаа гартаа баринхай.

— Хаана ошообта?

— Тиишээ, ой руу. Амталаад үзэгты, һонин даа, — гэжэ хэлээд, мүшэрнүүдээ стол дээрэ табижа, саашаа оробо.

—Энэ бидэнэрэй халаан ургажа ябана, — гээд Прокопий Корнилович басаганайнгаа хойноһоо харана. Нэгэ юумэ һанаандаа оруулжа, абяагүй һууд гэбэ.

— Сагай түргэн үнгэрхэ гээшэнь. һаяхан лэ Лиза ондо хоёр нэгэ партада һуудаг бэлэйбди. Мүнөө толгоймнай бууралтажа захалаа. Дайн үнгэрөө. Хүүгэдшье томо оолоод, таража эхилбэ.

— Үнэр баян булэтэй байнат, Прокопий Корнилович.

— Юун гэжэ хэлэхэб даа. Маанадаараа хоёрынь байна, арбадахида һурадаг. Булта суглархадаа, столдоо багтахаяа болишодогбди. Мартадагүй, ерэжэ байдаг юм.

Немеровтэнэй ехэ хүбүүн Александр Улаан-Үдын ЛВРЗ-дэ хүдэлдэг. Совет Армиин албанһаа бусажа ерээд, ой модоной ажахын техникум дүүргэһэн юм. Мүнөө түмэр харгын транспортын институтда заочноор һурана. Заводой электроцехэй комсомолой ударидагша.

Лида басаганиинь багаһаа хойшо багша болохо хүсэлэнтэй һэн. Мүнөө институт дүүргээд, Десятниково һууринда багшална. Мүнөө мойһо асарһан Нинань авиазаводто токарёор хүдэлдэг, техникумдэ үдэшэндөө һурана. Аня Люба хоёр арбадахида һуража байна.

— Ашатай болодог һаа гээд һанадаг зомди. Сашамнай хүлеэгты, институт дүүргэнүүб гэдэг юм. Тиигэһээр түрэнүүд һубариха юм бэзэ, Лиза?

— Болохол юм ааб даа, — гээд Елизавета Константиновна энеэбхилбэ.

Дайнай урда тээ долоодохи класс дүргэһэн Лизые багшын курсада эльгээһэн юм. һүүлээрнь хоёр жэлэй туршада хүүгэдые эрдэм номдо һургаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн эхилжэ, эсэгэнь албанда мордоо бэлэй. Ехэ булэтэй байһан ушарһаа Елизавета басаган хүдэлжэ эхилээ һэн.

1947 ондо Прокопий Корнилович армиһаа бусажа, хоюулаа мал ажалда хүдэлжэ эхилээ. Эбтэй эетэй энэ бүлынхид тиигэжэ амгалан ажалаа эхилээ һэн.

Хүүгэдынь томошог болохэдоо аба эжыдээ туһалдаг һэн. Колхозниигуудай ажал харахадаа, бэлэн бэшээр олдодог мүнгэндэ гамтайгаар хандадаг, ажалыень хүндэлдэг болбо. Үхибүүдынь зундаа үбһэ сабшалсадаг, мал харалсадаг байгаа. Абын нангинаар хадагалдаг нэгэ дэбтэр соо «Прибайкалец» колхозой правлениин, парткомой зүгһөө үхибүүдтэнь барюулагдаһан грамотанууд бии.

— Ажал гэшэ жаргал. Юумэнэй урда орохын тула хүдэлхал хэрэгтэй. Хүнэй бүхы баяр, жаргал хадаа ажалтай нягта холбоотой,—гээд, Прокопий Корнилович хөөрэдэг.

П. К. Немеров мүнөө Каменска һүнэй фермын мал адуулагшаар хүдэлнэ. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхим дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө тэрээндэ «Хүндэлэлэй тэмдэг» орден һаяхан барюулагдаба. Хүүгэдынь, сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь хани халуунаар амаршалаа. Прокопий Корнилович үнэн зүрхэнһөө баярлаа.

Прокопий Корнилович дайнай үедэ КПСС-эй зэргэдэ ороһон юм. Энэ нүхэр ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсадаг. Бригадынгаа партийна эхин организациин секретариин орлогшоор, арадай хиналтын постын түрүүлэгшээр олон жэлдэ ажаллана.

Хабарай тарилгын ургаса хуряалгын үедэ Прокопий Корниловичые поли дээрэ хаража болохот. Газар хахалалгын, хуряалгын шанарые эзэн ёһоор шалгадаг байха юм. Юрэдөө бүхы юумэн тэрээндэ хабаатай байдаг. Арадай хиналтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанай түлөө СССР-эй арадай хиналтын комитедэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай.

Коммунист П. К. Немеров ажалай түрүү зэргэдэ ябанаа зандаа. Ажалша бэрхэ, эбтэй, энэ бүлынхидһөө жэшээ абаахаар даа.

П. ГРИГОРЬЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. К. Немеров.

АВТОРАЙ фото.
Прибайкалиин аймаг.

Изосим Захарович Грудинин түрэл колхоздоо 35 жэлэй туршада механизатораар, удаань фермые даагшаар 5 жэлэй туршада ажаллаха зуураа нүхэдтөө нилээд хүндэтэй болонхой юм. Малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ онсо шалгарһанайнгаа түлөө нүхэр Грудинин Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба.

Үбэлэй һарануудта ехэ һүнэй түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон тухайгаа эндэхи һаалишад мэдүүлээд, һаалишан бүхэн дээшэлмэл уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Авангард» колхозой һүнэй фермые даагша И. З. Грудинин.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

Норжима Чимитовна Далаева аймагай түбэй интернат һургуулида хүмүүжүүлэгшээр хүдэлдэг юм.

Мүнөө Норжима Чимитовна нэгэдэхи классай һурагшадые даажа абанхай. Хүмүүжүүлэгшээр хүдэлхэ гээшэмнай бэлэн хэрэг бэшэ. Хүүгэдэй энэ үедэ һуралсалдаа ямараар хандаһанһаа олон юумэн дулдыдаха байна. Тиимэһээ тэрэнэй ажал бүри ехэ харюусалгатай болоно бшуу. Хүүгэдтэ номынь үзүүлхэдэ, налгай зохидхоноор хандажа, эжы мэтээр хөөрэлдэдэг, ойлгоогүй юумыень ойлгуулхые оролдодог юм. Тиигэхэдэнь бэгахан үхибүүд ехэ дуратай байдаг.

Энеэбхилһэн харасатай, наһатайшаг энэ хүн һурагшадай дура буляажа шадаа. Үхибүүд эрилтыень дүүргэхэ гэжэ шадаха зэргээрээ оролдодог Н. Ч. Далаевагай дааһан классуудай һурагшад һуралсалдаа оролдосотойгоор хандадаг, журамтай байдаг гэжэ тосхонойхин хөөрэлдэдэг гээшэ.

Энэ жэлэй багшанарай һайндэртэй дашарамдуулан, нүхэр Н. Ч. Далаевада аймагай Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай, мүн һургуулиин дирекциин зүгһөө Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаһан байна.

— Минии хэжэ ябаһан ажалые имэ үндэрөөр сэгнэһэндэнь үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб. Саашадаа үшөө һайнаар хүдэлжэ, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүри анхаралтайгаар хандахые хүсэхэб, — гээд Норжима Чимитовна хөөрэнэ.

Нүхэр Далаевагай ажалда үшөө ехэ амжалта, ажабайдалдань зол жаргал хүсэе.

Г. ГЭСЭГЖАНОВА.
Хэжэнгэ.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

«ҮҮСХЭЛШЭД ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭГҮЙ»

Имэ гаршагтай корреспонденци манай газетын сентябриин 28-най номерто толилогдоһон байгаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз болон совхозуудай һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы удха шанартай ондо ороходоо һү һаали эрид дээшэлүүлжэ, тэрэнине гүрэндэ худалдаха түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан юм. Теэд малшадай абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэхын тулэ эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри бийратайгаар эмхидхэгдээгүй байшоо. һү һаали дээшэлүүлхэ талаар олонхи колхоз, совхозууд ехэ гээгдэлдэ ороһон байна. Илангаяа «Искра» колхоздо энэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй гээд тэрэ корреспонденциин авторнууд — шалгалтын бригадын гэшүүд бэшэһэн юм.

Тэрэ корреспонденциин мүрөөр хэмжээ абахын тула КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомдо газетын редакци хандаһан байгаа.

«Тус корреспонденци партиин райкомой бюрогой заседани дээрэ харагдажа, тэндэ хэлэгдэһэн дутагдалнууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдээ. Бюрогой заседанида колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна эхин организацинуудай секретарьнар уригдажа, тоосоо бариһан байха юм.

Корреспонденци соо хэлэгдэһэн дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол бюро дээрэ абтаа. Тэрэ корреспонденцие партийна хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, һү һаали дээшэлүүлхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб заатагүй дүүргэхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалхыень ажахынуудай парткомуудта даалгагдаһан байна.

Тиихэдэ малай шэнэ байрануудай барилга дүүргэжэ, ашаглалгада оруулха болзор партиин райкомой бюро дээрэ тодорхойлогдобо» гээд КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь нүхэр Р. Жамсаранов редакцида мэдээсэнэ.

„ТАЛЫН ОНГОСЫН" ЭЗЭН

Коммунист Хайдап Шойдонович Таряшинов 28 жэл соо механизатораар хүдэлнэ. Жэл бүри таряа хуряалгын үедэ комбайнда һуудаг заншалтай. Энэ харюусалгатайшье, хүндэтэйшье ажал. Хайдап Шойдонович комбайнерай ажалай бүхы нюусые мэдэхэ, «талын онгосын» ёһотойл эзэн болонхой.

1942 ондо—Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ КПСС-эй гэшүүн болоһон юм. Дайнай һүүлээр түрэл нютагтаа ерэжэ, колхозой ажахые һэргээн бодхоолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Удаань механизаторай курс дүүргэһэн юм.

Х. Ш. Таряшинов «Восточные Саяны» колхозы механизаторнуудай түрүү зэргэдэ ябалсана. Жэлһээ жэлдэ түсэбтэ даабарияа, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэдэг. Даажа абаһан техникэеэ жэишэдгүй заһабарилаад, ямаршье сагта ажалда гарахаар бэлэн байдаг. Хуряалгын үедэ түлишэ тоһодолгын материалнуудые гамтайгаар гаргашалдаг, тэдэнние алмахын түлөө оролдожо ябадаг юм.

Хайдап Шойдонович уданшьегүй 60 наһаяа гүйсэхэнь. Коммунист Х. Ш. Таряшинов энэ жэлэй хуряалгын үедэ 250 гектар таряа хадажа, 3000 центнер ороохо суг дуулха гэһэн уялга абаһан байгаа. Хуряалгын үедэ сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, һайн дүнгүүдые туйлаа. Энэ нүхэр хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаа.

Нүхэр Таряшинов трактористааршье хүдэлдэг юм. Ямаршье ажалда ябахадаа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, залуу үетэндэ үльгэр жэшээ харуулна. Тиихэдэ ажалайнгаа нюусые залуушуулда дамжуулан үгэхын түлөө хододоо оролдодог заншалтай.

Хайдап Шойдонович КПСС-эй райкомой, Түнхэнэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагданхай, ажалай алдар солын хэдэн медаль тэрэнэй үбсүү шэмэглэнэ. Энэ нүхэр Ленинэй Коммунис партиин гэшүүнэй нэрэ зэргые дээрэ үргэн ябана.

Б. БИРБАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х. Ш. Таряшинов.

Авторай фото.
Түнхэнэй аймаг.

МАГТААЛТАЙ ЭМШЭН

Тээгдэ тосхоной больницада Шойжамса Пиренгалаев ахалагша врачаар хүдэлнэ. Энэ нүхэр Хэжэнгын дунда һургуули дүүргээд, Шэтын медицинскэ институтда һураһан юм. Тэрэнээ һайнаар түгэсхөөд, эндэ хүдэлжэ эхилээ һэн. Тэрэ гэһээр хэдэн жэл үнгэрбэ.

Шойжамса Пиренгалаевта аргалуулһан хүнүүд улам олошорно. Тэдэнэр залуу эмшэндэ үнэн зүрхэнһөө баяр хүргэдэг болонхой. Нүхэр Пиренгалаев үбшэнтэндэ урин налагайгаар хандажа, эмнэлгын түрүү арга үргэнөөр хэрэглэдэг байна. Залуушье һаа, дүршэлтэй врач гэжэ тоологдодог болоо. Үбшэлһэн хүнүүдые түргэн эмшэлхын тула ехэтэ оролдодог.

Нүхэр Ш. Пиренгалаев элүүр энхые хамгаалха тухай арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг больницын хүдэлмэрилэгшэд халдабарита үбшэнүүд тухай, ариг сэбэрые сахиха тухай хөөрэлдөөнүүдые саг үргэлжэ эмхидхэдэг байна. Холо ойрын тосхонуудаар, отара, гүүртэнүүдээр ябажа, ариг сэбэрэй байдал шалгадаг заншалтай.

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандадаг Шойжамса Пиренгалаев Тээгдэ тосхоной хүн зоной дунда хүндэтэй болонхой. «Манай доктор» гээд лэ эндэхин хөөрэлдэдэг заншалтай болоһон байна.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.

Хориин аймаг.

АЖАЛДАА ШАЛГАРБА

Яруунын аймагай ...арһатын рыбкоопой ...агазинуудай хүдэлмэ...лэгшэдэй дунда со...ялис мүрысөөн үргэ...өөр дэлгэрэнхэй. Рыб...оопой 7 магазинай ...оллектив байгша оной ...үрүүшын 10 һарын эд ...бараанай эрьесын түсэб ...болзорһоонь урид бэе...үүлжэ, Октябриин ...һайндэрые ажалай шэ...нэ амжалтаар угтаба.

Нарһата тосхоной Ва...ленкын нэрэмжэтэ ...йлсэдэхи Т. Гаськова...ай, Гүндэ нютагай Н. ...ымбрыловагай даадаг ...агазинууд бултанһаа ...һайн дүнгүүдтэй ябана. Тус магазинуудай хү...дэлмэрилэгшэд эд бараа, ...эеэ хоолой зүйлнүүдые ...худалдаха түсэбөө холо ...үлүүлһэн байна. Тиихэдэ ...аймагай түб Нарһата ...тосхоной универмагай, ...комиссионно ба номэй ...магазинуудай коллекти...вүүд ажалдаа шалгараа.

Түрүү магазинуудай ...хүдэлмэрилэгшэд жэлэй ...дүүрэтэр үшөө һайнаар ...хүдэлжэ, эд бараанай ...эрьесын түсэб болзор...һоонь урид 5—15 про...центээр үлүүлэн дүүр...гэхэ зорилготойгоор ...ажаллажа байна.

В. БАЙБОРОДИН.

ҺАЙЖАРУУЛХААР БОЛОО

Цахир — аймагай томохон тосхонуудай нэгэн мүн. Тэндэ дунда, найман жэлэй һургуулинууд, олон тоото эмхи зургаанууд бии юм. Хэдэн мянгаад хүн энэ тосхондо ажалладаг, ажаһуудаг байна.

Энэ тосхондо хоёр дабхар соёлой һайн байшан бии юм. Газаа талаһаашье гоёхон, дотогоошье һайн түхеэрэлгэтэй. Соёлой энэ гуламтын ажал хүнэй һанаһанда яашье хүрэнэгүй гээд сэхэ тэмдэглэмээр гээшэ ха.

Үдэрынь үсэд шангаар хүдэлөөд, ажалай һүүлээр аятай зохидоор амарха, кино хараха, һонирхолтой лекци шагнаха дуратай хүн тосхондомной олон ха юм. Дээдэ, дунда эрдэмтэй хүнүүдшье олон болоо. Теэд соёлой байшанда ерэхэдэ, хүнэй амархаар бэшэ, дура гуташахаар байдаг.

Хэлэһэнээ бодото баримтаар гэршэлхэ хэрэгтэй болоогдоно. Сёолой байшангай хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа халирхай муугаар хандадаг болошоо. Тэрэнэй директор нүхэр Балданов, бусад хүдэлмэрилэгшэдынь ажалай сагта заримдаа «хатуу харатай ханилаад», юушье хэхэеэ ойлгохоо болишоһон ябадаг юм.

Соёлой байшангай контролёроор Зоя Доржиева һаяшагай хүдэлжэ эхилбэ. Теэд ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандана. Фильмын гаража байха үедэ зал соо журам сахигданагүй: хүнүүд, илангаяа залуушуул али болохоор хашхаралдажа байдаг. Заримдаа фильм харуулалга соносхогдоһон саг соогоо эхилнэгүй. Контролёр Зоя Доржиева түрэлэйнгөө хүнүүдые, танилнуудаа түлөөһэгүйгөөр кинодо оруулжархидаг заншалтай болошоо.

Эндэ нүхэр Максарова кассираар хүдэлдэг. Тэрэ ажалдаа үдэр бүри шахуу хожомдодог, кино харагшадта бүдүүлигээр хандадаг байха юм. Тэрэнэй ажалдаа хожомдодогһоо боложо, кассын дэргэдэ хүн зон олоороо сугларна, түлхисэлдөөн болоно.

Цахир тосхоной соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд кино харуулхаһаа ондоо бийратай ямаршье ажал ябуулнагүй. Лекци, хөөрэлдөөнүүд хаа-яа болодог, уран һайханай бүлгэмшье бийратайгаар хүдэлхэеэ болинхой.

Эдэ бүгэдэ тухай Цахирай сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитет, аймагай киносетиин дирекци, аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд мэдэжэ байбашье, «нюдэ балай, шэхэ дүлии» гэдэгтэл, абяа шэмээгүй ябадаг байха юм. Соёлой байшангай хүдэлмэри үндэһөөрнь һайжаруулжа, ажалшадай эрилтэ ёһотоор хангадаг болохо талаар аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет таараха хэмжээ абаха бэзэ гээд найдагдана.

В. БАДМАЕВА.
Захааминай аймаг.

АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

Буряад ороной нютаг бүхэндэ эртэ урдын сагһаа эхилжэ, адуу морид үсхэбэрилэгдэдэг гээшэ. Энэмнай зүбөөр эмхидхээд, анхаралтайгаар хандадаг байгаа һаа, ашаг олзо ехэтэй һалбари гээд бултанда мэдээжэ. Хада уулануудаар хүреэлэгдэһэн манай Ахын аймагай ажахынуудта адуун һүрэг олошоруулхада аятай зохид эрхэ байдалтай, хэрэгтэйшье гээд һанагдана.

Ушарынь юуб гэбэл, манай нютагта моригүйгөөр ямаршье ажал хэхэнь бэрхэтэй ха юм. Хоёрдохёор, адуунай тоо толгой олошоруулаа һаа, хямда сантэй арьбанта механ ехээр абтадаг болохо байна. Гурбадахяар, гүүнүүдэй тусхай фермэ эмхидхээд, тэдэнние һаажа, айраг бэлэдхэдэг болобол, хүн зондо тон ехэ туһатай байха һэн лэ.

Гэхэтэй хамта һүүлэй үедэ манай аймагай колхозуудта адуун һүрэг олошоруулха асуудалда анхарал багаар хандуулагдадаг болошонхой. Адуунай тоо толгой үсөөржэ, заримдаа моридшье хүртэхэеэ болишоно хэбэртэй. Энэмнай хадалиг газар дайдатай манай нютагта тон таарамжагүй хэрэг болоно гээшэ.

Ахын аймагай түб һуурин Орлик тосхон шадар гүүнүүдэй тусхай фермэ эмхидхээд, тэдэнние һаажа, буряад хүнэй урда эртэ сагһаа хойшо дуратайгаар уудаг айраг бэлэдхэдэг болобол, ехэ һайн байха һэн гэжэ һанагдана. Тиигэбэл хүн зондошье туһатай, колхоздошье олзотой байха һэн лэ. Энэ асуудал ойрын сагта зүбөөр шиидхэгдэхэ бэзэ гээд найданабди.

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Валерий БРЮСОВЭЙ түрэһөөр 100 жэлэй ойдо

„ЗАЛИНТА ААДАРАЙ ҮЕДЭ ПОЭТ ХЭЗЭЭДЭШЬЕ ХҮН ЗОНТОЁО"...

Поэт Валерий Брюсов Агуу Октябриин хубисхалай урда тээхи үе сагһаа совет литературада ерэһэн юм. Эгээл энэ үедэ шүлэгшын мэргэжэл шадабари, болбосорол үндэр хэмжээндээ хүрэһэн байна.

Үе сагайнгаа түрүү үзэл сурталай нүлөөн доро Валерий Брюсов хүмүүжэһэн юм. Өөрэйнь хэлэһэнэй ёһоор, «материализм болон атеизмын» нүлөөн доро тэрэ хүмүүжэһэн болоно. Эдир залууһаа хойшо Белинский, Писарев, Добролюбов болон Чернышевскиин зохёолнуудые уншадаг байһан. Үшөө гимназида һуража ябахадаа Карл Маркс, Дарвинай зохёолнуудтай танилсаа. Тиигэжэ Валерий Брюсовэй үзэл суртал ёһотойгоор батажаһан юм. Тиибэшье үнгэрэгшэ 19-дэхи зуун жэлэй социальна болон соёл сурталай доройтолго поэдэй зохёохы ажалай хүгжэлтэдэ ехэ нүлөө үзүүлээ. Тиихэ үедэ уран зохёолой шэнэ һургуули — символизм гэжэ бии болоһон юм. Уран шүлэгэй түхэл маягые шэнэдхэхэ талаар хэһэн символистнуудай һэдэлгэнүүд Брюсовэй анхарал татаһан байха гэжэ һанагдана.

Уданшьегүй 1905 оной хубисхалай һүүлээр Валерий Брюсов символистнуудтай холбоо барисаагаа таһалаа һэн. Тиигэжэ «амтатай нялуун аялгануудтай» хахасажа, баатарлиг темэдэ поэт ерэһэн юм. Революциин урда тээхи Россида ажаһууһан поэдтэ энэ темээр бэшэхэ юумэн олдодоггүй һэн.

Эгээл эндэ Валерий Брюсовтэ өөрынь ехэ эрдэм һургуули туһалаа бэлэй. Максим Горький поэт тухай иигэжэ хэлээ гэдэг: «Русь оронной эгээл үндэр соёл культуратай уран зохёолшо».

Хүн түрэлтэнэй бүхы түүхые зохёолнууд соогоо харуулхые поэт оролдодог байгаа. Тиигэжэ түүхэтэ-мифологическа балладануудай цикл бүтээгээ һэн.

Түүхын темэдэ зорюулагдаһан зохёолнуудынь тэрэ үеын уншагшадай дунда ехэ амжалтатай байһан. Революциин урда тээ Брюсовэй бэшэһэн эгээл һайн зохёолнуудайнь нэгэн «Баглаа сэсэг» гэһэн ном болоно. Дүтэлжэ байһан агуу шуурган — революциие амаршалжа, дорюун һүртэй үгэнүүдые поэт шэдэлнэ. Тэрэнэй шүлэгүүд соо охитой, дүлэтэй мүрнүүд ханхинан зэдэлнэ. Поэдэй һанаһанай ёһоор Хубисхал гээшэ агуу шуурган, хуушан, буржуазна дэлхэйн шарайе сэлмээхэ хүсэн болоно. Жэшээлхэдэ, «Кинжал» гэжэ шүлэгүүд сооһь иимэ мүрнүүд бии: «Залинта аадарай үедэ поэт хэзээдэшье хүн зонтоёо, дуун гээшэ шуургантай ханилдаг юм».

Ородой уран зохёолшодһоо түрүүлэн Валерий Брюсов Агуу ехэ Октябриин социалис революциие баяртайгаар угтаа һэн. «Ородой хубисхалда» гэһэн шүлэг соогоо поэт агуу Октябриин революциие «улаан шодоогтой» жэшээнэ «Улаан шодоогой» моринной табархада, бүхы дэлхэй доһолно.

Дэлхэйн ажалшадай агуу багша Владимир Ильич Ленинэй образые эгээл түрүүлэн эли тодоор харуулжа шадаһан поэт Валерий Брюсов болоно. Энэ агуу хүниие поэт гайхан харана бэшэ, хүн түрэлтэнэй хуби заяанай хэрэгтэ В. И. Ленинэй оруулһан хубитые тон зүбөөр ойлгоно. Ёһотойл арадай баатар, Россин арадуудта эрхэ сүлөө асарһан хүн гэжэ Ильичые поэт нэрлэнэ.

Агуу Октябриин түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, Валерий Брюсов дайшалхы постдо жагсана. Тэрэнэй зохёолнууд революцитай нягта холбоотой. Шэнэ социалис общество байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсоно. Коммунис партиин гэшүүн болоно. «Коммунист болоһондоо тэрэ ехэл омогорходог байгаа» гэжэ залуу Совет республикын Гэгээрэлэй түрүүшын нарком Анатолий Васильевич Луначарский өөрынгөө дурсалга соо бэшээ һэн.

Агуу Октябриин һүүлээр Валерий Брюсов хоёрдохи һаһаяа һаһалһан шэнги болоо бэлэй. Шэнэ социалис соёл культура байгуулалсаха хэрэгтэ ехэ оролдолго гаргажа эхилнэ. Хүдэлмэришэдэй клубуудта, соёлой ордонуудта ошожо, уран шүлэг, театрай ерээдүй тухай лекци уншана. Совет засагай түрүүшын жэлнүүдһээ эхилжэ, Эхэ оронойнгоо элдэб яһатанай уран зохёол, соёл культурын бэе бэедээ дүтэлхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулна. Армян мэдээжэ поэдүүдэй шүлэгүүдые оршуулжа, «Армян поэзиин анталоги» бүридхэнэ. Энэ ехэ оролдолго, хүдэлмэриинь түлөө Армениин совнарком республикын арадай түрүүшын поэдэй нэрэ зэргэ тэрээндэ олгоо һэн. А. М. Горькитой сут Россин бага арадуудай уран зохёолой анталогинуудые бүридхэн суглуулна. Тиихэдэ литературно-уран һайханай дээдэ һургуулиие бии болгохо тухай ехэ оролдолго гаргана. Тэрэ институдынь байгуулагдаа һэн.

В. Я. Брюсов ехэ бэрхэ лектор, хүмүүжүүлэгшэ байһан. Тэрэнэй лекци уншахаяа ерэхэдэ, ондоо кафедрын лекцинүүд болюулагдажа, багшанар, студентнэр зал соо олоороо суглардаг бэлэй.

Поэт Валерий Брюсов өөрынгөө зохёохы ажалаарород, совет литературын хүгжэлтэдэ ехэ хубитаяа оруулжа шадаһан байна.

Алексей НИКОЛАЕВ,
уран зохёол шэнжэлэгшэ.
(АПН).

АЯЛГА ДУУН ЗЭДЭЛЭЭ

Новосибирск хотын залуушуул болон студентнэрэй камерна хоор республикымнай хоровой бүлгэмэй уряалаар Улаан-Үдэ һаяшаг ерэжэ, хүгжэмдэ дуратайшуулые нилээд баясуулаа.

Багшанар, алба хаагшад, хүдэлмэришэд болон студентнэрһээ бүридэһэн энэ хоорые Новосибирскын консерваториин доцент Борис Певзнер хүтэлбэрилнэ. Олон янзын мэргэжэлтэй хүнүүдэй аялга дуунай талаар бэлиг шадабаряа туршажа, гоё һайхантай бүри дүтөөр нүхэсэжэ байһаниинь һайшаалтай.

Элдэб олон маягай дуунуудые жэншэдгүй һайнаар гүйсэдхэжэ, магтаалда хүртөө. Дэлхэйн элитэ ехэ хүгжэмшэдэй бэшэһэн дуунуудые ямаршьегүй һайнаар, ходорхой ульгамаар, ирагуу гоёор зэдэлүүлжэ шадахын тула нилээд удаан бэлдэһэн байна.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, айлшадаймнай концерт һонирхолтойгоор үнгэрөө. Концертын һүүлээр хүгжэмэй һургуулинуудай, училищиин болон Зүүн-Сибириин соёлой институдай багшанар, хүгжэмшэд айлшадгай уулзажа, ажал хэрэг тухайнь хөөрэлдөө.

Энэ уулзалга дээрэ республикымнай хоровой бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша композитор Ж. Батуев үгэ хэлээ. Манай Улаан-Үдэдэ иимэ хоор эмхидхэхэ арга бии гээшэ.

Л. ГАНТИМУРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Новосибирскын залуушуул болон студентнэрэй камерна хоор.

АРАДАЙ УНИВЕРСИТЕТ

Аймагай түб Гусиноозерск хотын соёлой байшанда хүн зон олоороо сугларба. Эдэнэр хадаа соёл культурын асуудалаар арадай университедтэ һуралсагшад мүн. Эдэнэртэ Улаан-Үдын шэлэй заводой уран һайханай коллектив гоё һайхан концерт табяа.

Концертын урда тээ ССР Союзай арадай артист, гүрэнэй шангай лауреат Гомбо Цыденжапович Цыденжапов Буряадай республикын удхаараа социалис, түхэл маягаараа национальна соёл культурын хүгжэлтэ тухай хөөрөө.

Хэшээлнүүдэй түгэсхэлдэ «Байгал» шадархи республика» гэһэн кинофильм арадай университедтэ һурагшадта харуулагдаа.

Б. ШИРЕТОРОВ.

ХЮЛГЭ ДЭЭРЭХИ ШАНГА ТУЛАЛДААТА ЖЭЛ

Дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнэй ээлжээтэ шата шэнэ жэл бүхэнэй онсо шэнжэнь болодог гээшэ. Энэ тулалдаанай түгэсхэлэй уулзалгынь илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, шатарта дуратайшуулай анхарал татадаг, һонирхол үүсхэдэг байһаниинь мэдээжэ ааб даа.

Теэд хэн мүнөөнэй дэлхэйн чемпион, американ гроссмейстер Роберт Фишертэй наадаха нэрэ хүндэдэ хүртэхэ гээшэб?

1974 ондо шагарай хюлгэ дээрэ болохо тулалдаануудай энэ гол шухала асуудалда ерэхэ жэлэй сентябрь—октябрь һаранuудта үнгэргэгдэхэ наадан харюу үгэхэ байна.

Шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэ солодо хүртэхын түлөө түгэсхэлэй уулзалгада хабаадаха эрхэ олохын тула дэлхэйн экс-чемпионууд Борис Спасский, Тигран Петросян, мүн 1973 ондо болоһон зоно хоорондын мүрысөөнүүдтэ илагша Анатолий Карпов, Виктор Корчной, Лев Полугаевский, американец Роберт Бирн, венгр Лайош Портиш, бразилец Энрико Мекинг гэгшэд январь һарын тэн багһаа шанга тулалдаанай замда гараха юм.

Ерэхэ жэлэй эхиндэ СССР-тэ, США-да, Испанида, Пуэрто-Рикэдэ шагарай хюлгэ дээрэ тулалдаанууд захалжа, туд бүхэндэнь Карпов—Полугаевскитай, Корчной — Мекингтэй, Петросян — Портиштой, Спасский — Бирнтэй наадаха байна.

Энэ удаада наадануудшэнэ гуримаар үнгэргэгдэхэ. Түгэсхэлэй уулзалгын 1/4 мүрысөөнүүдтэ 16—16 парти наадагдаха. Тиихэдэ гурбан илалта түрүүн туйлаһан лэ хүниинь шүүхэ юм (тэнсэлгэнүүд хараада абтахагүй). Хэрбээ хабаадагшад дээрэ дурсагдаһан партинуудаа наадажа дүүргээд, эдэнэй нэгэнэйньшье гурбан илалта туйлаагүй һаань, абаһан очкогоорнь илагшад тодоруулагдаха. Тиин адли очкотой байбалнь, Уласхоорондын шатарай федерациин конгрессэй тогтоолой үндэһөөр, жээрэб таталга энэ асуудал шиидхэхэ байна.

Хахад финалай наадангууд апрелиин 15-да эхилхэ, Эдэнь 20 партиһаа дүрбэн илалтын туйлагдатар наадагдаха юм. Түгэсхэлэй мүрысөөн 24 партиһаа табан илалтын туйлагдатар үнгэргэгдэхэ зэргэтэй.

Шатараар эрэшүүлэй дунда бүхэдэлхэйн 21-дэхи олимпиада түгэсхэлэй хоёр шатын хоорондо, тодорхойлон хэлэхэдэ, июнь һарада Франциин Ницца курортдо үнгэргэгдэхэ юм. Уласхоорондын шатарай федерациин 50 жэлэй ойн жэлдэ болохо байһан дээрэһээнь тэрэнэй удха шанар гүнзэгы ехэ байна. ФИДЭ-гэй һүүлшын конгрессэй шиидхэбэреэр сентябрь—октябрь һаранuудта Колумбида үнгэргэгдэхэ эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн 6-дахи олимпиада, ерэхэ зун Филиппинэдэ эдиршүүлэй дунда болохо дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн, июнь һарада Англиин Тиссайда хотодо болохо студентнэрэй бүхэдэлхэйн олимпиада, эдиршүүлэй дунда декабрь һарада Голландида үнгэргэгдэхэ Европын чемпионат болон уласхоорондын шатарай ехэ ехэ бусад олон мүрысөөнүүд энэ гайхамшагта үдэрэтэ зорюулагдаха юм.

Шатараар эхэнэрнүүдэй дунда дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнэй түгэсхэлэй уулзалгада хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө шанга тэмсэл эхилхэ байна. Зүгөөр 1973 ондо зоно хоорондын мүрысөөнүүдтэ илаһан совет эхэнэр шатаршад лэ наадаха байна бшуу.

Андре ЛИЛИЕНТАЛЬ,
уласхоорондын гроссмейстер.
(АПН).

Хилын саанаһаа

УЛААН-БААТАР

Хани барисаанай үндэһөөр

ТАСС

Социалис интернационализмын, Советскэ Союзай ба социалис хани харилсаата бусад оронуудай арадуудтай, залуушуултай хани барисаатай байлгын үзэл бодолтойгоор хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлхын тула Дархан хотын ревсомолой комсомолой эмхи ехэ хүдэлмэри хэнэ гээд Монголой Залуушуулай Революционно Союзай ЦК-гай бюрогой тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай, СЭВ-эй гэшүүн бусад хэдэ хэдэн оронуудай мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар баригдаһан Дархан интернациональна хани барисаанай хото гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэнэ. Монголой энэ залуу хотын ревсомолой городской комитет хани барисаанай уулзалгануудые, үдэшэнүүдые ходо ходо үнгэргэдэг юм. Түүхэтэ-революционно газарнуудаар, предприятинууд дээгүүр хамтын аянуудалтанууд үнгэргэгдэнэ.

ПРАГА

В. Брандт, В. Шеель ЧССР-тэ ерэбэ

ТАСС

Германиин Федеративна Республикын канцлер В. Брандт, ФРГ-гэй вице-канцлер, гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеель, Чехословакиин Социалис Республикын правительствын уряалаар декабриин 11-дэ эндэ ерэбэ.

ЧТК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, эдэнэй ЧССР-тэ ерээд байха үедэ ЧССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаа һайжаруулха тухай договорто гар табигдаха, хоёророной хоорондо дипломатическа харилсаан тогтоогдохо байна.

ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал болон ЧССР-эй бусад хүтэлбэрилэгшэд Прагын аэропорт дээрэ айлшадаа угтаба.

ДЖОКЬЯКАРТА

Джокьякартада конференци болобо

ТАСС

Азиин оронуудай соёлой һалбаридахи политикын асуудалнуудаар ЮНЕСКО-гой правительстванууд хоорондын конференци эндэ нээгдэбэ.

20 гаран ороной, эдэнэй дунда СССР-эй, МНР-эй, Индиин, Индонезиин, Афганистанай, Бангладешэй, Японой, мүн уласхоорондын хэдэ хэдэн эмхинүүдэй делегацинууд конференциин хүдэлмэридэ хабаадана. ГДР-эй, Венгриин түлөөлэгшэд конференцидэ хабаадажа байһан адаглагшадай дунда бии.

СССР-эй культурын министр Е. А. Фурцева түрүүтэй Советскэ Союзай делегаци конференциин хүдэлмэридэ хабаадахаяа эндэ ерэбэ.

НИКОЗИ

„Арадуудай аша туһада"

ТАСС

«Харавги» газетэ «Арадуудай аша туһада» гэһэн гаршаг доро статья тунхаглуулхадаа, «ООН-ой Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүн гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджедүүдые 10 процентээр хороохо тухай, алмагдаһан мүнгэнэй зарим хубииень хүгжэжэ байгаа оронуудта туһаламжа болгон үзүүлхэ тухай» Советскэ Союзай дурадхаһан тогтоолые ООН-ой Генеральна Ассамблейн һайшааһан тухай шиидхэбэриие шэнжэлнэ.

ООН-ой шиидхэбэри пэн түрүүн энэ дурадхал оруулһан Советскэ Союзай аша габьяа болоно гээд газетэ тэмдэглэнэ. Эб найрамдалай аша туһада, бусад оронуудай туһа хүргэхэ зорилго урдаа табиһан совет гадаадын политикын гүнзэгы удха шанар энээнэй гэршэ болоно.

ВАРШАВА

Варшавада хуралдаан болоно

ТАСС

Социалис оронуудай мэргэжэлтэдэй конференци Польшын ниислэл хотодо нээгдэбэ. Реакторнууд болон атомна электростанцинуудые хүтэлэн жолоодолгын, эдэнэй хойноһоо хиналта хэлгын асуудалнууд энэ хуралдаан дээрэ зүбшэлэгдэхэ байна. Зуу гаран элидхэл ба мэдээсэлые тэрээндэ хабаадагшад шагнаха.

ПАРИЖ

Совет артистнуудта — шангууд

ТАСС

Залуу пианистнуудай уласхоорондын конкурс Парижда боложо дүүрэбэ. Совет хүгжэмшэд Михаил Плетнев, Татьяна Харченко нэгэдэхи, хоёрдохи шангуудта хүртөө. Советскэ Союзай хүгжэмшэдһөө гадна, Франциин, Румыниин, Венгриин, Японой пианистнууд конкурсдо хабаадаа.

ЛАГОС

А. ПЕРЕЙРЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Африка түби дээрэ болоһон колониальна дайнда Португали булигдаа гэхэдэ болохо гэжэ Гвинейн ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бээ дааһан байдалай түлөө тэмсэдэг африкан партиин (ПАИГ) генеральна секретарь А. Перейра мэдүүлээ. Нигериин правительствын толгойлогшо Якубу Говонтой хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэмсээрээ, ПАИГ-гай хүтэлбэрилэгшэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэһэн байна. Португалиин булимтарагшадта туһа хүргэдэг НАТО-гой оронуудые А. Перейра эрид буруушааба. Сүлөөрхын түлөө тэмсэлдэнь Гвиней-Бисау гэдэг Республикын арадта сүлөөтэ Африка туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлнэ.

КОПЕНГАГЕН

Даниин Компартиин ЦК-гай пленум

ТАСС

Даниин Компартиин Центральна Комитедэй пленум эндэ боложо, парламентын һунгалтын һүүлээр орон доторхи политическэ байдал, Компартиин парламентска бүлэгэй зорилгонуудые хаража үзэһэн байна. Монополинуудай засагта эсэргүүгээр эдэбхитэй тэмсэл хэхэ хэрэгтэй гэжэ хүдэлмэришэдэй, залуушуулай, демократическа бүхы хүсэнүүдэй ойлгодог болоһон дээрэһээ фолькетингдэ үнгэргэгдэһэн һунгалтын үедэ Компарти ехэ амжалта туйлаа гээд пленумдэ хабаадагшадай нэгэн һаналтайгаар абаһан мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Баяжахын тула элшэ хүсэ хэрэглэхые монополинуудай һэдэжэ байһыень буруушаан, үргэн ниитэ ажалшадай аша туһада хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые үнгэргэхые, нефтепродуктнуудта тогтомол сэн бии болгохые, сэрэгэй нефтескладуудые граждан засагаархидай мэдэлдэ үгэхые, түлишын ехээр гаргашалагдадаг болоһоной түлөө пенси, тэдхэмжэ нэмэхые Даниин Компартиин ЦК-гай пленум дурадхаба.

БРЮССЕЛЬ

ЗҮРИШЭЛДӨӨНЭЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ТАСС

Хойто Атлантиин холбооной соведэй сесси НАТО-гой Эвертэхи штаб-квартирада хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Энэ бүлэглэлэй гэшүүн 15 оронoй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

НАТО-гой сэрэгэй хүсэ үргэдхэхэ, США-гай ба Европодохи союзнигуудайнь хоорондохи харилсаа хаража үзэхэ асуудалнууд эндэ зүбшэлэгдэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдэй сессинүүдһээ илгаанииинь юун бэ гэхэдэ, бүлэглэл доторой дутагдалнуудта энэ уулзалга дээрэ онсо анхарал хандуулагдаха байна.

НАТО-гой гэшүүн-оронуудай хоорондо зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые ходо ходо үнгэргэжэ байха шухала гэжэ США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер хэлэбэ. «Атлантиин океан дээрэхи харилсаа холбоон США-гай политикын гол шухала зүйл болоно» гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Жобер үгэ хэлэхэдээ, НАТО-гой оронуудай хоорондохи харилсаанда США-гай гүрэнэй секретариин үгэһэн сэгнэлтэ тушаа һанаата боложо байһанаа мэдүүлбэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, НАТО Вашингтоной политикын гол анхаралда байһаар гэжэ тэрэнэй мэдүүлһэн ушарта дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеель, Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Дуглас-Хьюм үгэ хэлэхэдээ, НАТО-до зүришэлдөөтэй байһаар гэжэ элирхэйлэн тэмдэглээ.

ЛОНДОН

Түримхэй ябуулгын хойшолон

ТАСС

Байгша оной октябрь һарада үүдхэһэн зэрхэг түримхэй дайн байлдаанайнгаа түлөө Израилиин арад зон ехэ хохидолдо ороһон байна.

Эндэ Израилиин армиин 2412 солдат, офицер алуулаа гэжэ генерал Шафир Тель-Авивта журналистнуудтай уулзахадаа мэдүүлээ.

Энэ дайнда Израиль 1854 хүнөө алдаа гэжэ Израилиин тусхай тушаалтад урда тээнь ходо хэлэдэг байһан юм.

СТОКГОЛЬМ

Швецийн парламентын шиидхэбэри

ТАСС

Чилиин ба Швециин хоорондохи финансын, техническэ харилсаан тухай хэлсээн бодото бэшэ гэжэ Швециин правительство соносхоо. 1971—1976 онуудта Чилиин хүгжэлтын түсэбэй дүүргэлтэдэ туһа хүргэхын тула 40 миллион кроной туһаламжа үзүүлхые Швеци энэ жэлэй сентябрь һарада баталагдаһан хэлсээгээр хараалаа һэн. Чилиин хунтын засаг гартаа абамсаар, энэ туһаламжань болюулагдаһан байгаа.

Советскэ Союз Афганистанда хуурай газарые ашаглаха хэрэгтэнь ехэ туһа хүргэдэг байна. Совет болон Афганистанай мэргэжэлтэдэй хамтын хүсөөр оронной олохон районууд һайжаруулагдан хубилгагдаа. Хэзээшьеб урдань хооһон губи тала байһан газарта мүнөө ногоон саадууд сэсэглэн һалбаранхай.

ТАСС-ай фотохроника.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи нюурта: Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай информационно мэдээсэл. КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоол. СССР-эй Верховно Соведэй сессиин нээгдэһэн тухай информационно мэдээсэл. Буряадай АССР-эй Шэтын областиин, Яхадай АССР-эй ажалшадай социалис мүрысөөнэй зарим дүнгүүд.

Хоёрдохи нюурта: «Үүсхэлшэд ажалдаа» — А. Раднаевай статья. «Зарим ажал оньһожоруулха тухай» — А. Петровой статья.

Гурбадахи нюурта: «Анхаралда харюу» — С. Бальжинимаевай статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи нюурта: «Классическа хүгжэм зэдэлнэ» — Л. Гантимуровай статья. Элдэб һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — Һурагшадта — «Алтан шайба» клубай шангай түлөө» гэһэн дамжуулга. 15.15 — **Үнгэтэ телевидени.** Эстрадна концерт. 15.50 — **Олон түмэнэй ленинскэ университет.** «Коммунис ёһо гурим тухай». 16.20. — 16.30 — Забһарлалга. 16.50 — «Урданай жэлнүүдэй лекторнууд». «Привидения, которые не возвращаются» — уран һайханай фильм. 17.35 — **Үнгэтэ телевидени.** «Москвагай коньки» — Фигурна һолжоролгоор уласхоорондын мүрысөөн. Эхэнэрэй дунда өөрын дуранай һолжоролго (суранзан бэшэлгэ).

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

18.20 — Дамжуулгын программа. 18.25 — Телевизионно һонин (ородоор ба буряадаар).

«Орбита» харуулна:

19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забһарлалга. 19.40 — **Үнгэтэ телевидени.** Футболоор УЕФА-гай кубогай түлөө мүрысөөн. «Тоттенхэм» (Англи) — «Динамо» (Тбилиси) Англиһаа дамжуулга. 2-дохи тайм (туранзан бэшэлгэ). 20.30 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ».

Улаан-Үдэ харуулна:

20.30 — Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь В. Г. Бирюковой үгэ хэлэлгэ. 21.15 — «Нүхэр хүдэлмэришэн» гэһэн дамжуулга. 22.00 — Концерт.

«Орбита» харуулна:

22.35 — **Үнгэтэ телевидени.** «Москвагай коньки». Фигурна һолжоролгоор уласхоорондын мүрысөөн. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. «СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

19.10 — Концерт. 19.40 — В. Маяковскиин «Танда» гэжэ шүлэгүүдтэ тааруулагдажа табигдаһан телевизионно зүжэг.

«Орбита» харуулна:

20.50 «Неизвестный, которого знали все» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи, 3-дахи сери).

УНШАГТЫ, ҺОНИРХОХОЛ БАЙХАТ

ОЛОН ХЭЛЭ МЭДЭДЭГ ЗААН

ЕРЕВАНАЙ зоопаркда оро... һон олон арбаад хүн юрэ... бусын шалгалтын гэршэ... болоба. Амитадые һурэлэ... яһала хүндэтэй комисси... да Вова гэдэг заан шалгах... барижа байба. Англи, немец... ород, армян хэлэнүүд дээр... захиралта үгэхэдэнь, тэрэ үдэ... дарайлан дүүргэнэ.

Олон хэлэ мэдэдэг энэ заан... Лондонһоо иишэ асарагдаа... Дүй дүршэлтэй хэргэжэл... Иван Щербань түрүүшын... мэгдээ ха. Юундэб гэхэдэ, те... рэ заан хэниишье дүтэ... бидаггүй, нэгэшье үгэ ойлг... доггүй байгаа.

Түрүүшынгээ зорилго Щер... бань түргөөр шиидхэбэ: үзэ... тэй бүүлхэ оншыень олохо гү... хюур болоо. Үгэеэ ойлгоосо... ушар лэ үлэбэ. Тиин Вовын не... мец хэлэ яһала мэдэхэ бо... һаниинь элирээ. Лондо... Ереван ерэхэ замдаа тэр... ГДР-тэ «айлшалһан» бай... Ород, армян хэлэнүүдые ... далха эзураа, немец хэл... хоёрхон һара соо бүри бүхэ... хадуугаа. Мүнөө дүрбэн хэл... дээрэ 20—25 захиралта дүүр... гэдэг болонхой.

(ТАСС).

***

МЭЛХЭЙНҮҮДЭЙ ОЛТИРОГ

БИРМЫН эрье шадар... Бенгальска тохойдо юрэ бусы... олтирог бии юм. Энээни ... тэрэниие мэлхэйтэ арал гэж... нэрлэдэг. 600 дүрбэлжэн метр... талмайтай энэ багахан газ... хэтэдээ мүнхэ ногоон ург... малнууд соо умбажа байда... Тойроод хушан шара эл... хайр нэмжынэ.

Үни холоһоо хойшо ногоо... зүһэтэй мэлхэйнүүд энэ арал... суглардаг. Иимэ мэлхэй бүх... жэл бүри 75-һаа 200 хүрэтэ... үндэгэ эндэхи элһэн соо түр... дэг юм. Тиин 60 хоногой ... гэрхэдэ, тэдэнь хальһаяа сум... сохин гарадаг байна.

Ногоон мэлхэйнүүдэй үндэ... гэн, мяхан ехэл амтатай юм... Хальһаарнь элдэб гоёолго... нуудые хэдэг.

Һая болотор хомхой хобд... аралжаа наймаашад хойшо... тухайнь огто бодомжолонгүй... ногоон мэлхэйнүүдые гамгүй... гөөр хюдадаг байһан. Тии... эдэнэй тоо эрид хороо һэн.

Иимэ хоморой шухаг ам... таниие хамгаалхын тула Бир... мын правительство тус олтиро... гые гүрэнэй заповедник болго... соносхоо.

(ТАСС).

***

ЗООПАРК СОО — ЭРЕЭН ГҮРӨӨҺЭНЭЙ ГҮЛГЭД

ГЕРМАНИИН Демократиче... ска Республикын Шверин хо... тодо шэнэ зоопарк баригдаж... байна. 1500 ангууд 20 гекта... талмай дээрэ байлгагдахаа... түсэблэгдэнхэй.

Энэнь ГДР-эй юһэдэхи зоо... парк болохо. Эдэнэй эгээ... ехэнь — арадай засагай жэл... нүүдтэ республикын ниислэлдэ... харин эгээл үнинэй зоопарк... Дрезден хотодо 1861 ондо бии... болгогдоһон түүхэтэй. Дрезден... дэхи зоопарк юугээрээ алдар... шааб гэхэдэ, барянда байһан... хүн дүрсэтэ һармагшад, аф... кан арсалангууд, һүүлэй үе... Үссуриин эреэн гүрөөһэд гү... гэлжэ, үдэһэн байна. Энэ... эреэн гүрөөһэнэй 150 гүлгэ... гараа. Нёдондо жэл 13 милли... он хүн оронoй зоопаркнууд... орожо хараһан байха юм.

(ТАСС).

***

ТОТИ ШУБУУДАЙ ҺУРГУУЛИ

Тоти шубуудай һургууль... Сиднэйдэ нээгдэхээр бэлдэ... дэжэ байна. Һураха «дуратай»... бүхы тоти шубууд багша... түлбэритэйгөөр энэ һургуулиин... «эрдэмээ дээшэлүүлхэ» арга... тай. Австралиин газетэнүүдэй... бэшэһэнэй ёһоор, эдэнэй һур... гууляа дүүргэхэдэнь, дипло... мууд барюулагдаха юм ... Эдэнь «үзэг бэшэг» мэдэхэгүй... шүүлһээ үнэтэйгөөр худалдаг... даха байна.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54.54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62.62, отв. секретаря — 50.52, секретариат — 68-76, отделы: партийной жизни — 60.91, сельского хозяйства — 64.36, 63.86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61.35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60.21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34.05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57.63, фотолаборатория — 33.61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03718 Заказ № 0044